

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta filozofická

Bakalářská práce

Nigérie jako regionální mocnost

Václav Walzer

Plzeň 2014

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta filozofická

Katedra politologie a mezinárodních vztahů

Studijní program Politologie

Studijní obor Politologie

Bakalářská práce

Nigérie jako regionální mocnost

Václav Walzer

Vedoucí práce:

PhDr. Linda Piknerová, Ph.D.

Katedra politologie a mezinárodních vztahů

Fakulta filozofická Západočeské univerzity v Plzni

Plzeň 214

Poděkování

Zde bych rád poděkoval PhDr. Lindě Piknerové, Ph.D. za poskytnutí odborných rad a cenných připomínek při psaní této bakalářské práce.

Prohlašuji, že jsem práci zpracoval samostatně a jen z uvedených zdrojů

Plzeň, duben 2014

Obsah

1	Seznam zkratk:	6
2	Úvod	7
3	Koncept regionálního hegemonu	10
4	Politika	14
4.1	Ústava	14
4.2	Volební systém	16
4.3	Stranický systém	18
4.4	Zahraniční politika	22
4.5	Shrnutí	24
5	Ekonomika	26
5.1	Zemědělství	26
5.2	Zemní plyn	27
5.3	Ropa	29
5.4	Shrnutí	33
6	Mezinárodní organizace	35
6.1	OPEC	35
6.1.1	Shrnutí	38
6.2	ECOWAS	39
6.2.1	Pozadí vzniku	39
6.2.2	Orgány	41
6.2.3	Vývoj	43
6.2.4	Shrnutí	45
7	Závěr	46
8	Seznam literatury:	49
9	Resumé:	57

1 Seznam zkratk:

AD -	Aliance pro demokracii
ANPP -	Všenigerijská lidová strana
API -	Americký ropný institut
APP -	Všelidová strana
CEAO -	Západoafrické a hospodářské společenství
CIA -	Ústřední zpravodajská služba
ECOMOG -	Monitorovací skupina ECOWAS
ECOWAS -	Hospodářské společenství západoafrických států
EIA -	Energetické informační středisko
EU -	Evropská Unie
FAO -	Organizace pro výživu a zemědělství
HDI -	Index lidského rozvoje
NNPC -	Nigerijská národní ropná společnost
OECD -	Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj
OPEC -	Organizace zemí vyvážejících ropu
OSN -	Organizace spojených národů
PDP -	Lidová demokratická strana
UNDP -	Rozvojový program OSN
WAGP -	Západoafrický plynovod

2 Úvod

Téma předložené bakalářské práce zní Nigérie jako regionální mocnost. Po druhé světové válce se změnilo nastavení mezinárodního systému a udržení koloniální soustavy nebylo nemožné bez použití represivních složek moci. Státy tak přestaly trvat na vazalských vztazích a rozhodly se těmto koloniím udělit svobodu. A proto začala vlna dekolonizace. Mezi tyto země patří i Nigérie, které získala nezávislost na Velké Británii v roce 1960. To je rok, který je považován za Rok Afriky, protože celkem 17 států v tomto roce dosáhlo své nezávislosti. Nigérie je dnes nejlidnatější zemí celé Afriky. Disponuje velkými zásobami ropy, zemního plynu a dalšími nerostnými surovinami. Avšak tato země téměř od chvíle svého vzniku až do dneška trpí poměrně značnou vnitropolitickou nestabilitou. Prošla si občanskou válkou i mnoha dalšími krvavými střety. Střety mají často etnický charakter, nicméně významnou roli sehrávají i ekonomické nerovnosti. Na sklonku nového tisíciletí započala Nigérie novou vlnu demokracie, která je, zdá se úspěšnější než krvavé střety v předešlém tisíciletí, avšak k úplné demokracii je to ještě cesta daleká.

Nigérie se nachází v regionu západní Afriky. Do tohoto regionu spadají další státy, jako jsou Benin, Burkina Faso, Kamerun Pobřeží slonoviny, Gambie, Ghana, Guinea, Guinea-Bissau, Libérie, Mali, Niger, Senegal Sierra Leone a Togo. Ve většině těchto států převládá francouzský jazyk, protože tuto oblast kolonizovala právě Francie. Avšak Nigérie tvoří výjimku, neboť byla kolonizována Velkou Británií, a proto je zde úředním jazykem angličtina. Oproti jiným regionům v rámci Afriky, zde byl do 80. let vcelku klidný region. Zaznamenal pouze dva konflikty. Jeden se týkal Nigérie, konkrétně vyhlášení Biafry, o čemž se ještě zmíním v mé práci. A další konflikt se týkal Guinea-Bissau, což byla v té době portugalská kolonie, která se vzepřela vůči svým kolonistům. Ke konci 80. let se však tento klidný region přeměnil na válkou zmítanou oblast a stal se tak místem plným nepokojů. Velmi krutá válka vypukla v Libérii a později se tento konflikt přenesl i do vedlejšího státu Sierra Leone, kde se podstatou konfliktu trvajících až dodnes stala diamantová ložiska. Tyto války byly tak kruté, že by se daly označit za genocidní, na obou stranách stáli často ozbrojení dětští vojáci. Tyto války byly financovány z výnosů diamantových dolů. Obecně lze tento region označit za chudý, také přelidněný a plný etnických konfliktů.

Viditelný je kontrast států, které mají nějaké surovinové zdroje a které je naopak nemají. Státy, které tyto suroviny vlastní, tak mají hlavní zdroj příjmu pro celý stát.

Cílem této bakalářské práce je určit, zda-li je Nigérie regionální mocností. Tezí práce je, že budu během celé práce sledovat, splňuje-li Nigérie tyto podmínky. Tato práce je případovou studií, která ověřuje tezi, zda je možné Nigérii počítat mezi regionální mocnosti.

Práce je rozdělena do čtyř částí. První část je částí teoretickou a v této části představím teorie regionálního hegemonu. Představím různé koncepce teorie, protože každý autor, který se věnuje této tématice má svojí představu o tom, jak regionálního hegemonu určit a teorie není tudíž jasně definovaná. V dalších částech budu sledovat, zda se kritéria dané koncepce splňují. V druhé části představím politiku země. V práci zmíním ústavu, volební systém a vývoj stranického systému. Všechny tyto aspekty byly důležité při tvorbě nového demokratického státu. Neopomenu ani všeobecnou zahraniční politiku. Představím její kroky a uvedu vztahy mezi Nigérií a vybranými státy. V třetí části se budu zabývat hospodářskou situací v zemi. Z hospodářského hlediska bych se chtěl věnovat především nerostným surovinám, kterých Nigérie vlastní nemalé množství. Mezi ty hlavní patří zejména ropa. Přičemž Nigérie je šestým největším vývozcem ropy na světě. Nigérie využívá nemálo peněz z prodané ropy, aby upevnila svoji už tak poměrně silnou pozici v rámci svého regionu. Tím, že předběžný průzkum prokázal, že tato země má zásoby na dalších 50 let, lze předpokládat, že Nigérie bude pokračovat v této politice a tyto finanční prostředky ji pomohou lépe se rozvíjet. Těžba zde není z geografického hlediska náročná a tím, že je Nigérie přímořský stát, tak ani doprava není tak geograficky ani fyzicky ztížená. Vrtné průzkumy také ukázaly velké zásoby zemního plynu, čímž až dojde Nigérii ropa, tak bude mít další cenný artikl, ze kterého bude mít další důležitý zdroj peněz. Ovšem ropa a zemní plyn nejsou jediné suroviny, které Nigérie vlastní. Jedná se o rozsáhlé naleziště žuly, mramoru či vápence, ale těchto surovin je víc, například ještě zlato, olovo, zinek a další. Problémem je, že tyto suroviny jsou často nelegálně těženy a Nigérie tak přichází o budoucí potencionální zdroj příjmů. V poslední čtvrté části bych se chtěl věnovat Nigérii z globálnějšího hlediska. Představím tuto zemi v rámci

mezinárodních organizací, kde uplatňuje svůj vliv. Jak jsem již výše uvedl, tato země je nemalým vývozcem ropy, a proto je členem mezinárodní organizace OPEC. Ale mnohem důležitější organizací, ve které Nigérie participuje, je organizace ECOWAS. Cílem této organizace je vytvoření celní, ekonomické a monetární unie. Postupnou integrací se stal z ECOWAS jak systém kolektivní bezpečnosti, tak i systém kolektivní obrany. V rámci této organizace byly vytvořeny jednotky ECOMOG, které jsou složeny z armád jednotlivých států. Avšak hlavní finanční i vojenskou oporou je právě Nigérie.

Při zpracování této bakalářské práce budu čerpat především z cizojazyčných zdrojů, protože ty české jsou nedostačující, či jím chybí odbornost. Ale ve své práci užívám i několik českých zdrojů. Prameny cizojazyčné literatury budu čerpat také z odborné literatury a internetových stránek. V anglickém jazyce je dostatek odborných pramenů, ze kterých lze pro tuto práci čerpat.

3 Koncept regionálního hegemona

Pojem moc se stal klíčovým slovem pro vývoj mezinárodních vztahů. Tento pojem nelze snadno definovat, protože se mění v čase. Každá doba má své vlastnosti, podle kterých se moc definuje. Dle moderního pojetí moci, by se dala moc označit za donucení dělat něco, co je proti naší vůli – jak to definoval David Hume. Abychom mohli označit některý stát za mocný, je důležité, aby byl ekonomicky, finančně hospodářsky a především vojensky dobře vybaven. Všechny tyto aspekty sami o sobě nestačí, není-li tento stát tak brán, proto k těmto faktorům musíme přiřadit i faktor respektu ostatních států (Waisová 2009, 63).

„Jako prostředky mocenské politiky byly tradičně chápány válka či jiné způsoby použití síly. V posledních desetiletích však úvahy o mocenské politice a jejích charakteru dostávají nový rozměr. Řada autorů již nehovoří o pouhé moci, ale rozlišuje mezi tzv. tvrdou (hard) a měkkou (soft) mocí (např. Nye, 2002). Toto rozlišení je inspirováno představou, že moc ztrácí vojenský či lépe řečeno donucovací rozměr a zvyšuje se důraz na vlastnictví technologií, vzdělání, ekonomický růst a dobrou pověst, jež je spojována zejména s dodržováním mezinárodních norem a pravidel“ (citace Waisová 2009, 63).

Státy světa bychom mohli rozdělit do pomyslné pyramidy, kde na vrcholu pyramidy se nachází hegemon, dále pod ním by se nacházely velmoci, střední mocnosti, regionální mocnosti, malé státy a mikro státy.

Za hegemona považujeme ten stát, který disponuje mimořádnými mocenskými kapacitami. Ani koalice jiných států není schopna porazit její politickou, ekonomickou a vojenskou sílu. Dále kontroluje ekonomické směry. Zajišťuje mezinárodní bezpečnost a má vojenské jednotky, které jsou přítomny po celém světě. Aby toto postavení bylo naplněno, musí toto hegemonné postavení být uznáno a respektováno subjekty mezinárodního systému. Velmocí je stát, který má kapacity na to, aby si zajistil vlastní bezpečnost, bez přičinění ostatních. Má výraznou úroveň ekonomické, politické i vojenské kapacity, ale není tak silná, aby ovládla celý systém. Následuje střední mocnost a regionální hegemonie, která byla považována za odnož právě střední mocnosti. Leč toto tvrzení je mylné. Je nezbytné, aby se regionální hegemonie

oddělovala od střední mocnosti, protože střední mocnost je považována za druhotný stát vůči velmoci. Pohybuje se někde na hranici mezi velmocí a malým státem. Při vojenském střetu s velmocí by ušetřila jasnou porážku, avšak zároveň je tak silná, že by způsobila výrazné ztráty. Dále se vyznačuje používáním SOFT power, na rozdíl od velmoci, která používá více HARD power. Regionální hegemón má vlastnosti hegemóna, ale všechny aspekty probíhají v menším měřítku, tedy na určitém teritoriu, regionu. Stejně jako hegemón, využívá HARD power (Waisová 2009, 64).

Koncept regionálního hegemóna je poměrně novým konceptem, který se začal rozvíjet po konci studené války, kdy se změnilo rozložení v mezinárodním systému. Vytvořil se totiž unipolární systém s jednou dominantní supervelmocí, což vedlo k posílení významu regionální hegemónie. Sám Samuel Huntigton se domníval, že mezinárodní systém je uni-multipolární, čímž neměl na mysli nic jiného, že dominantní velmocí na globální úrovni jsou Spojené státy americké, ale zároveň se objevují noví hegemónové, kteří se vytvářejí v rámci svých regionů (Huntigton 1999, 36-37).

Nutno podotknout, že se nevytvořila jasná definice či pravidla, jak určit regionálního hegemóna. Proto se autoři, kteří se zabývali tématikou regionální hegemónie, snažili vytvořit sjednocující pravidla, která by jasně definovala regionálního hegemóna. Každý autor regionální hegemónie představil svá vlastní pravidla, podle kterých určil regionálního hegemóna. Já ve své práci uvedu několik takovýchto definic a jejich autory představím, posléze si jednu definici určím a dle toho budu sledovat, zda Nigérie splňuje tyto znaky regionálního hegemóna.

Dle definice Oyvinda Osteruda z roku 1992, by měl stát splňovat tyto čtyři podmínky, aby byl považován za regionálního hegemóna:

1. Stát musí být geograficky součástí daného regionu
2. Musí být schopen vzepřít se jakékoliv nepřátelské koalici v rámci regionu
3. Mít schopnost ovlivnit regionální události
4. A v poslední řadě vlastnit potenciál na to, být velmocí v globálním měřítku (Osterud 1992, 12).

Detlef Nolte vymezil regionální mocnost dle těchto podmínek:

- Musí být součástí regionu, který je zeměpisně, ekonomicky a politicky jasně vymezen
- Dělá si nárok na hlavní pozici v rámci regionu
- Ovlivňuje region po politické a ideologické stránce
- Propojenost s regionem po politické a kulturní stránce
- Značný vliv na dění v regionu
- Tento vliv uplatňuje v rámci regionálních vládnoucích struktur
- Uznání tohoto státu nebo alespoň považování za regionálního hegemona uvnitř i mimo region
- Součástí velkých globálních institucí, kde vyjedná a je považován za reprezentanta zájmů daného regionu
- Nadefinuje bezpečnostní agendu na svém a také na celém regionálním území (Flemes 2010, 106).

Stefan Schirm podle toho vytvořil tyto podmínky pro rozeznání regionální mocnosti:

1. Nárok na vedení a vytváření regionálních pravidel
2. Materiální a organizační potenciál schopný převést do systémového měřítko
3. Mít ambice na vedoucí roli a využití mocenských zdrojů
4. Uznání regionální mocnosti v rámci regionu i mimo něj
5. Reálný politický vliv v regionu. (Schirm 2010, passim).

Douglas Lemke vytvořil definici, ve které stanovil dvě základní pravidla pro uznání regionální mocnosti:

1. Geografická pozice v rámci regionu
2. Relativní převaha uvnitř regionu po stránce materiálních možností (Lemke 2010, 14-16).

Autoři používají pro větší komplexnost svých podmínek při určení regionálního hegemona více teoretických přístupů. Většina z nich je založena především na

realistických premisách, které jsou ovšem často doprovázeny konstruktivistickými myšlenkami, které obhajují především SOFT POWER. Svůj koncept zaměřím z pohledu realistického. Dle Flasese, (Flasese 2007, 12) je nutné se při realistickém náhledu zaměřit na ekonomické zdroje. Kromě vyjádření geografických, zemědělských, energetických faktorů či faktoru environmentálního, můžeme do mocenského potenciálu počítat i rozvinutost infrastruktury a technologií. Mimo ekonomické zdroje je důležité zaměřením i na demografické podmínky. Tedy zohlednit počet obyvatel, rozlohu státu, ale třeba i Index lidského rozvoje.

Do své případové studie, jsem se rozhodl vybrat si kritéria regionálního hegemonu dle Stefana Schirma. Vybral jsem si tuto definici, protože jasně a jednoduše vymezuje pozici regionálního hegemonu. Čímž se pak jasně určí, které body jsou či nejsou naplněny a usnadní to tak finální hodnocení. Navíc se nejvíce blíží realistickému náhledu, jak jej pospal Flasese.

4 Politika

Ačkoliv Nigérie jako taková dosáhla své nezávislosti už v roce 1960, o její politice se toto říci nedá. Byla vždy plná střetů, převratů i silných osobností, které krutě vládli. Armáda vždy hrála zásadní roli, že například neuznala ani prezidentské volby v roce 1993, které vyhrál miliardář MooshodAbiola (Rosůlek 2007, 221).

Změny k lepšímu nastaly až po nenadálém úmrtí Abachy, jež skonal v létě 1998. Hlavou státu se stal generálmajor Abubakar, jenž se na tento post dostal mírovou cestou. Po nástupu do svého úřadu začal propouštět i politické vězně. Šlo mu především o stabilitu země, a proto umožnil všem politickým aktérům, aby se mohli podílet na řízení země. Zrušil tedy všechny zákony, které zakazovaly aktivně se politicky angažovat. Že tyto kroky myslí vážně doložil tím, že vyhlásil nové volby. Tak začala dlouhá cesta Nigérie k demokratizaci. Opravdu je nutné podotknout, že bude dlouhá, protože tato země skýtá i v dnešní době etnické problémy, sociální nerovnosti a Nigérie je považována za jednu z nezkorumpovanějších zemí na světě (Rosůlek 2007, 221-2).

Rok 1999 se stal klíčovým mezníkem na vývoji Nigérie. Proběhly prezidentské volby, volby do sněmovny i senátu a vytvořila se nová ústava, která navazovala na ústavy z let 1979 a 1989 (Rosůlek 2007, 223).

4.1 Ústava

Následující podkapitola vychází z Nigerijské ústavy.¹

Nová ústava určila cestu demokracie a především možnost demokratických voleb. Aby se mohla demokracie rozvíjet, je nutné vytvořit dobrou ústavu. Cílem této práce není zabývat se popisem státního zřízení, proto vyberu jen ty nejdůležitější a nejzajímavější body ústavy a představím tak jen základní obrysy nigerijského státního zřízení.

Nigérie je dle svého státního zřízení federativní republikou. Prezidentský systém je formou vlády. Země je rozdělena na 36 federativních republik. Zvláštní

¹Nigeria (1999). *Constitution of the Federal Republic of Nigeria*. Dostupné na: (http://www.nigerstate.gov.ng/epubl/Niger_constitution_1999.pdf, 17. 3. 2014).

status má také hlavní město Abuja, které tohoto statutu dosáhlo v roce 1991. Před rokem 1991 se na tomto místě nacházelo bohaté přístavní město Lagos.

Hlavou státu je prezident stejně tak je i hlavou exekutivy, protože se nacházíme v prezidentském systému. Další důležitou pozici, kterou zastává nigerijský prezident, je pozice velitele ozbrojených sil. Aby dotyčná osoba mohla kandidovat na post prezidenta je podmíněno tím, aby se narodil na území federativní republiky Nigérie. Na ostatní politické pozice stačí mít pouze nigerijské občanství. Dále musí být tato osoba starší čtyřiceti let a je podmínkou, že musí být součástí nějaké politické strany. Protože je Nigérie země mnoha četných rozdílů, ústava neopomíjí ani určitou míru vzdělanosti, kterou by měla kandidující osoba mít a to tedy základní vzdělání. Toto pravidlo může fungovat jako dobrá pojistka toho, že do voleb nemůže kandidovat nevzdělaný populistický člověk, kterému by se podařilo strhnout davy na svoji stranu.

Pravomoci prezidenta jsou velké. Prezident jmenuje do vlády ministry, ale přijetí do této funkce potvrzuje Senát. Prezident se do třiceti dnů musí rozhodnout, zda-li podepíše či nepodepíše zákon a bude ho tak vetovat. Prezident může v zemi vyhlásit výjimečný stav. Důvodů, kvůli kterým lze tento stav vyhlásit je mnoho, kdybych to měl však zúžit, jedná se o všemožné ozbrojené konflikty, které se jak přímo, tak i nepřímo týkají federativní republiky Nigérie a sahají až po přírodní katastrofy. Vyhlášení výjimečného stavu musí být podpořeno dvěma třetinami obou komor Národního shromáždění. Ústava zajišťuje, aby si prezident nemohl vést soukromou válku. Bez souhlasu senátu nesmí vojáci Nigérie opustit hranice této země. Prezident do jisté míry může tento ústavní zákon obejít, ale je omezen počtem vojáků, které smí do zahraničí vyslat, dále s tím musí souhlasit Národní obranná rada. Prezident může navštěvovat jednání v obou komorách. A je před tyto komory povinen předstoupit, aby ukázal, za co dané příjmy utratil a jaký je jeho finanční plán na další rok, který musí být schválen. Zde však oproti americké ústavě jednání nejsou zablokována. Pokud se totiž neshody prodlouží a až na začátek toho roku, o kterém se jedná, dostává prezident velké pravomoci a může si tak prosadit své.

Legislativní, neboli zákonodárná moc, náleží do rukou dvou komor, které se také nazývají Národní shromáždění. Jedná se tedy o bikamerální systém rozložený

mezi Sněmovnu reprezentantů a Senát. Sněmovna reprezentantů má 360 členů, Senát 109 členů. Každá z komor má vlastního předsedu, při zasedání obou komor je hlavní postavou předseda Senátu. Aby stanovisko vydané Národním shromážděním bylo platné, musí zasedat alespoň jedna třetina z každé komory. Za zmínku stojí fakt, jakými jazyky lze hovořit na půdě obou komor. Vedle angličtiny, která je i úředním jazykem, jsou dalšími oficiálními jazyky v Národním shromáždění jazyky Hausů, Ibů, Jorubů, což jsou zástupci dominantních etnik v rámci federativní republiky Nigérie. Pokud by se člen jedné z komor stal prezidentem, viceprezidentem, ministrem či guvernérem, mandát v jeho komoře tak zaniká, tyto funkce jsou neslučitelné.

Ještě bych rád v krátkosti uvedl, jaké procedury jsou nutné pro přijetí zákona: Zákon mohou navrhnout obě komory Národního shromáždění. Pokud je zákon schválen v jedné komoře, je nutné, aby ho projednala i druhá komora, protože aby zákon mohl projít, musí s ním souhlasit obě komory. Je přípustné, aby o zákoně hlasovaly obě komory dohromady. Prostá většina stačí na odeslání zákona prezidentovi. Ten se musí do třiceti dnů vyjádřit. Jeho pravomocí je veto, kterým může zákon odmítnout. Může být však přehlasován dvěma třetinami Národního shromáždění – pak by zákon vešel v platnost i přes veto prezidenta.

4.2 Volební systém

Následující podkapitola vychází z Nigerijské ústavy.²

Aby volič mohl volit v rámci federativní republiky Nigérie, musí dovršit osmnácti let a zaregistrovat se jako volič, bez registrace volit nelze. Protože byla Nigérie kolonizována právě Velkou Británií, je tedy vcelku logické, že tato země používá většinový volební systém (first-past-the post).

Protože je v Nigérii prezidentský systém, je volba hlavy státu pro Nigerijce nejdůležitější součástí voleb. Samotný proces volby prezidenta je složitějšího rázu, protože počítá s několika variantami. První variantou je, že prezident bude kandidovat

²Nigeria (1999). *Constitution of the Federal Republic of Nigeria*. Dostupné na: (http://www.nigerstate.gov.ng/epubl/Niger_constitution_1999.pdf, 17. 3. 2014).

sám a nebude mít žádného protikandidáta. K tomu, aby se stala dotyčná osoba prezidentem, je nutné dosáhnout následujícího: získat většinu kladných hlasů, oproti záporným hlasům, dále musí získat alespoň čtvrtinu hlasů ze dvou třetin federativních celků a tyto parametry musí splnit i pro hlavní město Abuju. Tento systém je zaveden proto, aby s prezidentem souhlasila alespoň nějaká část obyvatelstva ve většině regionů, a musí mít i určitou podporu v rámci hlavní města. To proto, aby nedocházelo ke krvavým střetům přívrženci a odpůrci prezidenta. Tento systém by tak měl zabránit i tomu, aby se úřadu ujala nepohodlná osoba, která by tak rozdmýchala vlnu nevolí. Nigérie se poučila ze své historie, nestojí o další nepokoje ve své zemi, i proto má takto komplikovaný volební systém, který se stává jakousi pojistkou. Druhou variantou je, že na post prezidenta budou dva kandidáti. V tomto případě se ruší hlasování ano, ne a místo toho se počítá, který kandidát dostane celkem více hlasů. Ostatní podmínky jsou stejné – opět vítězný kandidát musí získat alespoň čtvrtinu hlasů ze dvou třetin federativních celků a tyto parametry musí splnit i pro hlavní město Abuju. Ve třetí variantě se počítá, že kandidátů bude od tří výš. Vítězným kandidátem se stává ten, který získá většinu hlasů a také získá alespoň čtvrtinu hlasů ze dvou třetin federativních celků a tyto parametry musí splnit i pro hlavní město Abuju. Pro úplnost zopakují, že prezidentem se může stát pouze osoba, která se narodila v rámci federativní republiky Nigérie, dosáhla 40 let a takého určitého stupně vzdělání. Další podmínkou je členství v jedné z politických stran. Volební mandát prezidenta je na 4 roky.

Oproti kandidatuře na post prezidenta, stačí být občanem federativní republiky Nigérie, chceme-li kandidovat do Národního shromáždění. Obě komory jsou omezeny věkem. Do Sněmovny reprezentantů se může dostat kandidát od třiceti let, do Senátu od pět a třiceti let.

Pro volbu do horní komory je země rozdělena na 36 federativních částí, které se rozdělí ještě na další 3 okrsky extra pro volbu do Senátu. To ve výsledku znamená, že z každé federativní republiky postupují 3 senátoři. Z hlavního města Abuji oproti jiným republikám postupuje pouze jeden vítězný kandidát a to nám dává dohromady 109 kandidátů. Senátoři jsou voleni na 4 roky.

Pro volbu do dolní komory, se země rozdělí do 360 volebních obvodů, tedy takový počet, kolik je i míst ve Sněmovně reprezentantů. Proto jsou obvody jednomandátové a volí se většinovým systémem. Rozdělení mandátových obvodů je pouze v rámci jedné federativní republiky, to znamená, že mandáty nepřesahují své hranice a nacházejí se kompletně uvnitř svých republik.

4.3 Stranický systém

V roce 1999 proběhly takzvané supervolby, protože se volil jak prezident země, tak se volilo i do obou komor parlamentu. Tyto volby byly důležité nejen pro samotnou Nigerii. V očích ostatních zemí to byla šance, jak by tato země mohla dojít k demokracii a vyhnout se dalším vojenským režimům.

K formování stranického systému v rámci federativní republiky Nigérie ovlivnilo to, že do voleb nemohly projít politické strany, které neměly rozsáhlou národní podporu v zemi. Registrovat se mohly kterékoliv politické strany od konce srpna 1998, ale volební komise rozhodovala, které strany se mohou voleb nakonec zúčastnit³. Komise ustanovila, že se do místních voleb, které se konaly ke konci roku 1998, se mohou zúčastnit pouze tři strany z devíti. Tyto tři strany se mohou zúčastnit státních a národních voleb, které se budou konat na začátku roku 1999. Zbývajícím šesti stranám nezbývalo nic jiného, než se domluvit s některou ze tří stran, která komisí prošla a tu podpořit, pokud chtěli alespoň částečně na politice participovat. Tři postupující strany zahájily své kampaně a snažili se získat co nejvíce hlasů. Strany, které se zúčastnily voleb, byly: Lidová demokratická strana (PDP), Všelidová strana (APP), Aliance pro demokracii (AD).⁴ Místní volby jasně vyhrála Lidová demokratická strana (PDP) se ziskem 59 % hlasů. Na druhém místě s 26 % hlasů byla Všelidová strana (APP) a na třetím místě skončila s 13 % Aliance pro demokracii (AD).⁵ Ve volbách do obou komor, získala Lidová demokratická strana přes polovinu

³BBC (8. 3. 1998). *World: AfricaNigeriaelectionstimeline*. Dostupné na: (<http://news.bbc.co.uk/2/hi/africa/280552.stm>, 17. 3. 2014).

⁴BBC (15. 12. 1998) *World: AfricaThreeNigerianpartiesqualifyforpolls*. Dostupné na: (<http://news.bbc.co.uk/2/hi/africa/235180.stm>, 17. 3. 2014).

⁵BBC (10. 12. 1998). *World: AfricaObasanjo's party winsNigerianpoll*. Dostupné na: (<http://news.bbc.co.uk/2/hi/africa/232236.stm>, 17. 3. 2014).

v obou komorách a získala tak majoritní postavení v rámci Národního shromáždění.⁶

Ještě před volbami do Národního shromáždění se Všelidová strana (APP) a Aliance pro demokracii (AD) domluvili na společném kandidátovi, aby se tak lépe vyrovnali silné Lidové demokratické straně (PDP) a generálu Obasanjovi. Jejich kandidátem se stal vůdce Aliance pro demokracii (AD) Olu Falae. Tímto krokem se změnil počet kandidátů ze tří na dva. Ovšem Olu Falae měl těžkou výchozí pozici. Politická moc i nezanedbatelná finanční podpora byla na straně Lidové demokratické strany (PDP).⁷ Paradoxem je, že ačkoliv jsou oba kandidáti zástupci etnika Jorubů, Obasanjo podporu místních lidí ztrácí, protože ho spojují s bývalými generály ze severu, kteří posledních 15 let ovládali vojensky tuto zemi. I tak volby s přehledem vyhrál Obasanjo, získal v nich téměř 63 % hlasů. Po patnácti letech se tak k moci úplně dostala civilní vláda a generál Abubakar dostal svému slibu. Oba kandidáti byli před rokem ještě politickými vězni, nyní kandidovali na post prezidenta. Nigérie udělala obrovský krok vstříc demokracii.⁸

Do dalších supervoleb v roce 2003, se Všelidová strana (APP) transformovala na Všenigerijskou lidovou stranu (ANPP). Stala se silně konzervativní stranou, podporu měla především od islámského severu. Do čela této strany byl zvolen Muhammadu Buhari, který se díky povedenému puči stal vůdcem země v letech 1983-1985 (Rosůlek 2007, 234).

Před prezidentskými volbami se opět konaly volby do Národního shromáždění. Jasně vyhrála Lidová demokratická strana (PDP), která opět získala v obou komorách více než polovinu křesel. Druhá skončila Všenigerijská lidová strana a třetí byla

⁶BBC (22. 2. 1999). *World: AfricaObasanjo's party winsNigeriapoll*. Dostupné na: (<http://news.bbc.co.uk/2/hi/africa/283577.stm>, 17. 3. 2014).

⁷BBC (16. 2. 1999). *World: AfricaTwocontestNigeriapresidency*. Dostupné na: (<http://news.bbc.co.uk/2/hi/africa/280507.stm>, 17. 3. 2014).

⁸BBC (2. 3. 1999). *World: AfricaAnalysis: Democracyreturns*. Dostupné na: (<http://news.bbc.co.uk/2/hi/africa/288890.stm>, 17. 3. 2014).

strana Aliance pro demokracii (AD) s velkou ztrátou oproti minulým volbám. V tomto odkazu najdeme zdroj, ale i tyto kompletní výsledky voleb.⁹

Prezidentských voleb se mohlo zúčastnit více stran stejně jako do Národního shromáždění. Přesto významné byly pouze tři jmenované strany. Prezidentské volby jasně vyhrál Obasanjo se ziskem přes 60 % a vkročil tak do svého druhého volebního období.¹⁰

V následujících prezidentských volbách, které se konaly v roce 2007, už nemohl Obasanjo kandidovat na post prezidenta, a tak si Lidová demokratická strana (PDP) volila svého nového lídra. Stal se jím učitel chemie Umaru Yar'Adua, který zvítězil především díky podpoře bývalého prezidenta Obasanja.¹¹ Stejně jako jeho předchůdce, porazil v prezidentských volbách s přehledem nejsilnějšího opozičního kandidáta Muhammadu Buhariho. Ačkoliv to byl první prezident s vysokoškolským vzděláním, kromě uklidnění situace v deltě Nigeru, se mu nedařilo plnit předvolební sliby, ke kterým patřilo skoncování s korupcí, inovace volebního systému a rozšíření elektrické sítě po celé zemi. Tuto krizi prohluboval ještě ten fakt, že byl Umaru Yar'Adua vážně nemocen. Měl potíže s ledvinami, které si jezdil léčit do Německa či Saudské Arábie. V jeho nepřítomnosti ho zastupoval viceprezident Goodluck Jonathan.¹² Na začátku května roku 2010 Umaru Yar'Adua zemřel ve svých padesáti osmi letech. Goodluck Jonathan dokončil za Adua jeho volební období až do voleb 2011, kdy se konaly další supervolby.¹³

V roce 2007 proběhly ještě volby do Národního shromáždění. Lidová demokratická (PDP) strana si v obou komorách ještě polepšila, podařilo se jí dosáhnout ústavních dvou třetin. Všenigerijská lidová strana skončila na druhé pozici a

⁹ House of Representatives (2003). *Election held in 2003*. Dostupné na: (http://www.ipu.org/parline-e/reports/arc/2363_03.htm , 17. 3. 2014).

¹⁰ BBC (22. 4. 2003). *Obasanjo wins Nigeriapol*. Dostupné na: (<http://news.bbc.co.uk/2/hi/africa/2966781.stm>, 17. 3. 2014).

¹¹ NIDO Americas. *President Umaru Musa Yar'Adua*. Dostupné na: (<http://www.nidoamerica.org/resources-links/nigeria-goverment/nigerian-presidents/47-president-umaru-musa-yaradua.html>, 17. 3. 2014).

¹² BBC (6. 5. 2010). *Obituary: President Yar'Adua*. Dostupné na: (<http://news.bbc.co.uk/2/hi/africa/6187249.stm>, 17. 3. 2014).

¹³ CNN (6. 5. 2010). *Nigerian President Yar'Adua has died*. Dostupné na: (<http://edition.cnn.com/2010/WORLD/africa/05/05/nigeria.president.dead/>, 17. 3. 2014).

s větší ztrátou než v předchozích volbách.¹⁴ Tím, že PDP disponovala dvěma třetinami v Národním shromáždění a měla svého lídra na postu prezidenta, nebál bych se říci, že PDP doslova ovládla politický systém.

V roce 2011 se konaly další supervolby. Asi největší změnou bylo vystoupení Muhammeda Buhariho ze strany ANPP kvůli neshodám a přestoupil do Kongresivní strany změn (CPC). Opustil tak svoji stranu rok před prezidentskými volbami, za které kandidoval na post prezidenta v letech 2003 a 2007 (Mamah 2013).

Parlamentní volby bylo nutné o pár dní odložit, protože chyběli v některých volebních místnostech hlasovací a sčítací lístky. A protože šlo vládě o legitimní volby, udělala tento krok (Macková 2011). Parlamentním volbám však den před volbami předcházely bombové atentáty a střelba.¹⁵ Během celé kampaně zemřelo přes 100 lidí¹⁶. Tyto volby naznačily jistou změnu v rámci Národního shromáždění. Sice opět Lidová demokratická strana (PDP) získala většinu v obou komorách, výhra však nebyla tak silná jako v minulých letech a přišla tak o jasnou dvou třetinovou většinu. Opozici se zadařilo, protože výsledky relevantních stran jsou vyrovnané.¹⁷ Nebyli dosazeni všichni Senátoři a Reprezentanti ihned po volbách. V několika obvodech byli dosazeni později kvůli špatné logistice systému hlasovacích lístků.

Prezidentské volby vyhrál jasně Goodluck Jonathan s téměř 60 % hlasů. Na druhém místě skončil Muhammed Buhari s více než 32 % hlasů. Další kandidáti mají zanedbatelné procento a počet hlasů, přesto jako v národním shromáždění dosáhla opozice jako taková lepších výsledků a do budoucna by tak mohla více promluvit do řízení země.¹⁸

¹⁴AfricanElection Database (2011). *ElectionResults*. Dostupné na: (http://africanelections.tripod.com/ng.html#1999_Presidential_Election, 17. 3. 2014).

¹⁵ Al Jazeera (9. 4. 2011). *Nigeria hit by second blast as polls continue*. Dostupné na: (<http://www.aljazeera.com/news/africa/2011/04/201148195657822597.html>, 17. 3. 2014).

¹⁶ Al Jazeera (9. 4. 2011). *Votecounting underway in Nigeria*. Dostupné na: (<http://www.aljazeera.com/news/africa/2011/04/201149212555710567.html>, 17. 3. 2014).

¹⁷AfricanElection Database (2011). *ElectionResults*. Dostupné na: (http://africanelections.tripod.com/ng.html#1999_Presidential_Election, 17. 3. 2014).

¹⁸Xinhuanet (2011). *Jonathan wins Nigerian presidential election*. 19. 4. 2011 Dostupné na: (http://news.xinhuanet.com/english2010/world/2011-04/19/c_13834788_2.htm, 17. 3. 2011).

4.4 Zahraniční politika

Abychom lépe pochopili zahraniční politiku Nigérie, je důležité si v souvislostech uvědomit fakt, že Nigérie je obklopena zeměmi, které kolonizovali Francouzi, tedy se jedná o frankofonní země, kdežto Nigérie je anglofonní zemí. Hranice mezi státy byly tvořeny od stolu, nerespektovaly historické hranice či etnika žijící v té oblasti či politickou příslušnost zdejších lidí či víry. Stalo se, že jedno etnikum bylo rozděleno do dvou či více států. Takto vytvořené hranice vedly k mnoha četným konfliktům, které se dotkly i Nigérie.

Zahraniční politika Nigérie je rozdělena do několika oblastí. Do první oblasti se řadí bezpečnost samotné Nigérie a vztah s jejími sousedy. Do druhé oblasti zahraniční politiky se řadí vztahy se státy západní Afriky. Třetí oblast se zabývá celoafrickými problémy a poslední čtvrtá oblast zahraniční politiky se věnuje institucím a organizacím, které se nachází mimo africký kontinent (Nuamah 2003, 3-5).

Dnešní zahraniční politiku velmi ovlivnily historické události, kterými si země musela projít přes koloniální období pod vlajkou Velké Británie po množství četných konfliktů, včetně občanské války. Kvůli válce o Biafru se vztahy s okolními státy nejvíce ochladily, protože frankofonní země byli pro odtržení Biafry od Nigérie. Do 60. let se vyznačovala zahraniční politika respektováním hranic, nezasahováním do konfliktů mimo území Nigérie. Od 70. let Nigérie začala prosazovat rasovou toleranci a snaží se o zlepšení vztahů, včetně těch ekonomických na půdě vzniklého ECOWAS.¹⁹

Jako ukázkou vztahů jsem si vybral Čad a Ghanu. Čad je sousední stát, tedy spadá do první oblasti zahraniční politiky. Dále je to země, kde byly v minulosti četné problémy.

Ačkoliv má Nigérie hranici se sousedním Čadem krátkou, po celé délce byla prostoupena konflikty. Jednalo se zejména o rybaření v Čadském jezeře, kde nigerijští rybáři byli obtěžováni čadskými vojáky. To se stávalo proto, že nebyla jasně určená

¹⁹Nigeria's Foreign Relations. *Nigeria Table of Contest*. Dostupné na: (<http://countrystudies.us/nigeria/80.htm>, 17. 3. 2014).

hranice jezera. Nejistota mezi státy byla podpořena přítomností francouzských vojsk. Dovršení špatných vztahů bylo v roce 1983 vypovězení sedmi set tisíc lidí zpět z Nigérie do Čadu jako reakce na přestřelku na ostrůvcích v Čadském jezeře, která stála životy nigerijských vojáků. Nigérie však dále potvrzovala, že chce udržovat klidné vztahy. Během občanské války v Čadu nahradila roli Francie, která již nemohla Čad tak podporovat. Podepsaly se bilaterální dohody a například se nigerijské potraviny začaly dovážet do Čadu. Do Nigérie se vyváželo zase ryby a různý dobytek (Omede 2006, 13-15).

Vztahy mezi Nigérií a Čadem byli nevalné, protože Čad podporovala Francie. To se změnilo až po převratu v Čadu v roce 1975, kdy Francie přestala Čad podporovat a Nigérie zastoupila na této pozici Francii. Ke konci 70. let se vztahy zhoršily, protože obě země chtěly těžit v Čadském jezeře ropu. Země snížili možnost vzniku konfliktu vytvořením hlídek. Špatným vztahům nepomohlo ani snížení hladiny Čadského jezera ze strany Čadu.²⁰

Nigérie a Ghana mají největší ekonomiky v rámci západní Afriky. Zároveň jsou obě země producentem ropy, ale rozdíl množství vytěžené ropy v Ghaně a v Nigérii je markantní. Pro Ghanu je Nigérie třetí největší obchodní partner a ta se podílí deseti procenty na celkovém ghanském obchodě. Ghana je pro Nigérii devátým největším obchodním partnerem a tvoří kolem procenta a třech desetin celkového obchodu. Oba státy si uvědomují, že spolupráce mezi nimi je výhodná pro obě země a jejich vztahy se dají považovat za dobré.²¹

Ne vždy však byly vztahy mezi těmito státy dobré. Vztahy mezi státy byly velmi špatné, když v roce 1981 byl sesazen ghanský prezident. Ghana byla v té době z devadesáti procent závislá na dovozu nigerijské ropy. Nigérie po převratu odmítla doručit ropu, navíc dlužila Ghaně peníze za nedoručenou ropu. Vztahy se ještě přiosřily v roce 1983, kdy Nigérie vyhostila ghanské imigranty, kteří zde hledali

²⁰Mongabay. *Chad Index*. Dostupné na: (http://www.mongabay.com/history/chad/chad-relations_with_nigeria_and_sudan.html), 17. 3. 2014).

²¹Oxford Business Group. *Mutual benefits: The relationship with Ghana remains crucial, despite a recent dispute*. Dostupné na: (<http://www.oxfordbusinessgroup.com/news/mutual-benefits-relationship-ghana-remains-crucial-despite-recent-dispute>), 17. 3. 2014).

útočiště kvůli ekonomické situaci a velkému suchu v Ghaně. Počet vyhoštěných osob byl přes milion. V roce 1985 proběhla druhá vlna vyhoštěných osob, tentokrát byl počet nižší, kolem tři sta tisíc. Ghanský prezident využil situaci, když se v roce 1985 nekrvavou cestou ujal vlády Babandinga. Využil oficiální návštěvy ke zlepšení vztahů a kooperaci v ekonomických oblastech. Tím, že Babandinga v roce 1989 opětoval oficiální návštěvu Ghany, lze spatřit ve vzájemných vztazích zlepšení. Vztahy zůstaly dobré i po převratu v Nigérii, kdy se vůdcem země stal v roce 1983 generál Abacha.²²

V této době trápí Ghanu problém nigerijských obchodníků přítomných v Ghaně. Ti zde podnikají a daří se jim, protože nigerijští obchodníci umí lépe využít slabit ghanských zákonů ve své obchodní činnosti. Proti tomu zakročila ostře vláda v roce 2012, ustanovila nové zákony, které zpřísňují podmínky pro podnikání nigerijských obchodníků na území Ghany. Tato skutečnost reálně ohrožuje vzájemné vztahy, ale samotní nigerijští obchodníci potvrdili, že opatření jsou zvládnutelná. Samotná Nigérie odmítla, že by se měly bilaterální vztahy kvůli těmto opatřením měnit.²³

4.5 Shrnutí

Nigérie je země, která si prožila mnoho převratů a diktatur. Aby mohla být považována za dobrou demokratickou zemi, musí mít dobře sepsanou ústavu. Ta je podrobná a jasně určuje pravidla celého systému a státu. Z ústavy je vidět, že má tato země byla kolonizována Velkou Británií, zároveň do ní přidala i nové prvky.

Pro budoucnost politického systému bylo klíčové to, že povolila kandidovat pouze třem stranám. Tyto tři strany se později staly hlavními aktéry budoucího vývoje. Dvě ze tří stran se postupně transformovaly, kdežto nejsilnější PDP zůstala neměnná, má stálou podporu a dominantní převahu v každých volbách. Ačkoliv jsou každé volby doprovázeny nepokoji z výsledku, lze označit volby za demokratické. Otázkou

²²Modern Ghana. Foreign Relations. Dostupné na: (http://www.modernghana.com/GhanaHome/ghana/government.asp?menu_id=6&sub_menu_id=289&menu_id2=13&s=d, 17. 3. 2014).

²³ Oxford Business Group. Mutualbenefits: Therelationshipwith Ghana remainscrucial, despite a recentdispute. Dostupné na: (<http://www.oxfordbusinessgroup.com/news/mutual-benefits-relationship-ghana-remains-crucial-despite-recent-dispute>, 17. 3. 2014).

zůstává, jak moc je Nigérie demokratická, když celý politický systém ovládá jedna strana a opozice často působila roztržitým dojmem.

Co se týče zahraniční politiky, Nigérie neměla v minulosti dobré vztahy s jinými zeměmi. Postupem času, však začalo Nigérii záležet na vztazích se státy v západním regionu a snažila se všemi státy vycházet, ekonomicky je podporovat a obchodovat. Jako příklad poslouží uvedené země – Čad a Ghana.

5 Ekonomika

5.1 Zemědělství

Ačkoliv by se mohlo zemědělství v Nigérii na první pohled zdát jako nedůležité, opak je pravdou. Zemědělství není na vysoké úrovni, přesto tvoří více než 30 % HDP celé země a je v něm zaměstnáno přes dvě třetiny obyvatelstva. Nigérie má výborné podmínky pro zemědělství. Výhodou je její poloha blízko rovníku i to, že je přímořským státem. Velké teplo a zároveň mnoho srážek zařídí, že v Nigérii mají některé plodiny sklizeň i několikrát do roka. Země má rozlohu 910 770 km², ale jen těsně nad 30 % půdy je zemědělsky obděláváno. Dle odhadů FAO by šlo v Nigérii obdělávat až 80 % nigerijské půdy, což vytváří velký zemědělský potenciál.²⁴

Nejvíce rozšířené v rámci zemědělského sektoru Nigérie je pěstování kakaových bobů. Jsou jejich šestým největším vývozcem na světě. Dalšími plodinami jsou arašídý, bavlna, palmový olej, kukuřice, rýže, čirok, proso, maniok (tapioka) – z toho se vyrábí chléb. A také se pěstují sladké brambory, kterým se říká batáty. Z chovu jsou to ovce, kozy, skot a prasata. Významnější je i těžba kvalitního dřeva, které však pochází z deštných pralesů. Velmi důležitou součástí obživy je rybolov.²⁵ Vodní plocha, která je Nigérii připisována, činí 140 000 km². Avšak i na tak velké ploše, se vyskytuje mnoho rizik. Rybářský průmysl tu bojuje s nadměrným rybolovem a znečištěním, které pochází od ropných vrtů. Pro mnoho Nigerijců, žijících u pobřeží, je rybolov jediným způsobem obživy a s primitivním náčiním se snaží něco ulovit, čímž ještě více ubližují už tak poničenému mořskému ekosystému.²⁶

Nigérie byla do roku 1960 soběstačnou zemí, dovážela jen minimum potravin. Ale pak se našla ropa a ta se stala hlavní komoditou. Pěstování plodin šlo do ústraní a zemědělský sektor se přestal finančně podporovat. Tím se zpomalilo budování infrastruktury a venkov chudl. Potravinu jako rýže, cukr, pšenice se musely dovážet a

²⁴ Food and Agriculture Organization of the United Nations (2012). *Foreign Agricultural*. Dostupné na: (http://www.fao.org/fileadmin/user_upload/tcsp/docs/Nigeria_Country_Profile_FINAL.pdf, 20. 3. 2014), 1-3

²⁵ Central Intelligence Agency. *Nigeria: Economy*. Dostupné na (<https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/ni.html>, 20. 3. 2014).

²⁶ Food and Agriculture Organization of the United Nations (2007). *Fishery profile*. Dostupné na: (ftp://ftp.fao.org/FI/DOCUMENT/fcp/en/FI_CP_NG.pdf, 20. 3. 2014), 1-6

poměrně draze. Jak jsem uvedl výše, Nigérie má potenciál na to, být alespoň soběstačnou zemí v zemědělství, ale samotný potenciál na to nestačí. Proto v roce 2011 vláda prezidenta Jonathana vytvořila Agendu na změnu zemědělství. Cílem je větší spolupráce mezi malými a velkými zemědělci a možnost začít v zemědělství podnikat. Dříve vláda měla na starosti rozdělování hnojiv a osiv, což mělo za následek velký rozmach korupce. Nyní je vláda vynechána. Zemědělcům byly rozdány mobilní telefony, skrze které si mohou požádat o přidělení osiva či hnojiva. A tito malí zemědělci mají tyto komodity částečně od státu dotované, aby se mohli více rozvíjet. Touto podporou zemědělství, se vytvořila mnohá pracovní místa, jež byla jedním z cílů agendy. Dalším vytyčeným cílem bylo snížení dovozu jiných potravin, což se například u rýže povedlo – už polovinu své spotřeby rýže jsou si schopni sami vypěstovat. Tímto krokem se daří všem a ubude i lidí trpících hladem. Za tyto kroky byla Nigérie pochválena od OSN, že plní cíle tisíciletí.²⁷

5.2 Zemní plyn

Ačkoliv je ropa v dnešní době z pohledu ekonomiky a především pak příjmů tou hlavní komoditou, nelze opomenout význam zemního plynu, který se bude více rozvíjet v budoucnosti. Nigérie vlastní nejbohatší zásoby zemního plynu v rámci Afriky a ve světovém měřítku je na 9. místě. Z vývozu zemního plynu na celém světě, se podílí Nigérie osmi procenty, což z ní dělá 25. největšího vývozce na světě.²⁸

S nadsázkou by se dalo říct, že je zemní plyn pro Nigérii spíše překážkou. Protože zemní plyn zde blokuje cestu k ropě a je samovolně zapalován. Už od roku 1958, kdy se vlastně začala ropa těžit, se tu naskýtal tento problém. Zapalování zemního plynu bylo v roce 1984 zakázáno, ale Nigérie s tím dlouhou dobu nic neděla a platila pokuty.²⁹ Od roku 2002 se začala procenta spáleného zemního plynu snižovat. V roce 2002 to byla téměř polovina, 46 %. Nejlepšího výsledku dosáhli v roce 2010, kdy to bylo pod 25 %, další rok se hranice přehoupla těsně přes 25 %. Z těchto statistik je

²⁷Forbes (10. 10. 2013). *WhyAgricultureIsNigeria's New Oil*. Dostupné na (<http://www.forbes.com/sites/skollworldforum/2013/10/10/why-agriculture-is-nigerias-new-oil/>, 20. 3. 2014).

²⁸U. S. EnergyInformationAdministration (30. 12. 2013). *Country AnalysisBriefOverview*. Dostupné na: (<http://www.eia.gov/countries/country-data.cfm?fips=NI#undefined>, 21. 3. 2014).

²⁹World Bank (2011). *Nigeria: AssociatedGasUsage*. Dostupné na: (<http://web.worldbank.org/WBSITE/EXTERNAL/TOPICS/EXTOGMC/EXTGGFR/0,,contentMDK:21102949~isCURL:Y~menuPK:2912252~pagePK:64168445~piPK:64168309~theSitePK:578069,00.html>, 21. 3. 2014).

jasně vidět, že Nigérie v posledních letech značně snížila množství splanutého zemního plynu, je však nutné si uvědomit, že stále je to obrovské množství.³⁰

Což dokážu faktem, že Nigérie je druhou největší zemí po Rusku, kde vzplane nejvíce plynu při těžbě. Může za to již zmiňovaná cílevědomá „netěžba“, ale i absence plynových potrubí, špatná infrastruktura samotné země a nepokoje v této oblasti, jež už nejsou tak četné jako v minulosti. Vláda už má připravené plány na stavbu nových potrubí a hořící plyn zmenšit na minimum. S tímto cílem je spojen i plán výstavby nových plynových elektráren a nových rozvodných elektrických sítí do všech domovů. Nynější systém je nestabilní a má výpadky (blackout), proto jsou zapotřebí v domácnostech generátory. Od roku 2009 se zvyšuje těžba zemního plynu a postupně stoupá. Svého maxima dosáhla v roce 2012. Země však využívá pro vlastní účely pouhých 20 % zemního plynu.³¹

Výstavba nových elektráren a sítí do všech domovů souvisí s plánem, který vytvořila vláda v roce 2008. Název je Nigerian Gas Master Plan a jeho hlavním cílem je konkurence schopný vývoz zemního plynu, omezení hořlavosti na minimum a vytvořit pro Nigerii zásoby, které by v budoucnu zajistili energetickou bezpečnost.³²

Nigérie se rozhodla podělit o svůj zemní plyn i se svými sousedy. V roce 1982 vznikl na půdě ECOWASU projekt, který měl potrubím se zemním plynem spojit Nigérii, Benin, Togo a Ghanu. Samozřejmě měl začínat v Nigérii a cílem bylo vylepšit energetiku, která bude více konkurence schopná a měl ji k tomu také dopomoci velmi

³⁰NigerianNationalPetroleumCorporation (2011). *Draft AnnualStatistical Bulletin*. Dostupné na: (<http://www.nnpcgroup.com/Portals/0/Monthly%20Performance/2011%20ASB%201st%20edition.pdf>, 21. 3. 2014), 43

³¹ U. S. EnergyInformationAdministration (2013a). *Nigeria: Overview*. Dostupné na: (<http://www.eia.gov/countries/cab.cfm?fips=NI>, 21. 3. 2014).

³²NigerianNationalPetroleumCorporation. *NigerianGas Master Plan*. Dostupné na: (<http://www.nnpcgroup.com/NNPCBusiness/MidstreamVentures/NigerianGasMasterPlan.aspx>, 21. 3. 2014).

kvalitní plyn z Nigérie. Samotná výstavba začala v roce 2005 a skončila v roce 2011.³³ Plynovod je dlouhý 681 km.³⁴

5.3 Ropa

Rok 1956 se udává jako rok nalezení ropy v Nigérii a o 2 roky později začal být těžen a vyvážen, britskou společností Shell. Počáteční těžba ropy nebyla významná, ale později nabyla významnějšího rázu. Z několika tisíců barelů denně se Nigérie postupně vyšplhala až na 2 miliony prodaných barelů za den.³⁵

I tato čísla ji pomohly ke vstupu do organizace OPEC v roce 1971. Státy této organizace zajišťují jednu třetinu veškeré ropné produkce a vlastní 75 % všech zásob ropy na Zemi. O organizaci OPEC píšou dále v textu, proto se již v této kapitole nebudou touto organizací zabývat.

Ropa je pro Nigérii hlavním vývozním artiklem, protože 95 % vyvezeného zboží je ropa, což ukazuje až na příliš velkou závislost na prodeji ropy. A protože 80 % příjmu států pochází z ropy, prohlubuje to závislost země na ropě (Hutchful, Aning 2004, 211).

Ne vždy však měla Nigérie z ropy tak velký příjem jako dnes. Na počátku těžby dosahoval příjem Nigérie z ropy kolem 20 %, což pokrylo poplatky firem za těžbu a daně. Se vstupem do OPEC se vše změnilo a vedení OPEC zatlačilo na Nigérii, aby se její vláda více účastnila na těžbě ropy a měla z toho větší zisky. Od té doby proběhly 3 důležité milníky. Za prvé byla vytvořena národní petrolejářská společnost NigerianNationalPetroleumCompany (NNPC) v roce 1997. Tato národní společnost si vynutila hlavní podíl ve zdejších ropných společnostech.³⁶

³³World Bank (2013) *WestAfricanGasPipeline*. Dostupné na: (<http://web.worldbank.org/external/projects/main?pagePK=104231&piPK=73230&theSitePK=40941&menuPK=228424&Projectid=P082502>, 21. 3. 2014).

³⁴WestAfricaGasPipelineCompany. *Aboutthe piperine*. Dostupné na: (http://wagpco.com/index.php?option=com_content&view=article&id=122&Itemid=85&lang=en, 21. 3. 2014).

³⁵NigerianNationalPetroleumCorporation. *DevelopmentofNigeria'sOilIndustry*. Dostupné na: (<http://www.nnpcgroup.com/NNPCBusiness/BusinessInformation/OilGasinNigeria/DevelopmentoftheIndustry.aspx>, 21. 3. 2014).

³⁶Answers. *NigerianNationalPetroleumCorporation*. Dostupné na: (<http://www.answers.com/topic/nigerian-national-petroleum-corporation>, 21. 3. 2014).

Za druhé, vláda v roce 1969 vytvořila zákony na vlastnictví ropy tzv. PetroleumAct. Protože tyto zákony říkají, že veškerá ropa a zemní plyn, který se vytěží na území Nigérie včetně moře, se nesmí jakýmkoli způsobem těžit a vyvážet bez udělení licence ministerstva, které je pod záštitou nigerijské federální vlády.³⁷

Další opatření, která vedla k navýšení příjmů, byly další zákony, který byly vytvořeny o 9 let později, v roce 1978. Tento balík zákonů je známý jako Land Use Act. Na první pohled nejde o významné zákony, které se týkají věcí související s těžbou, protože dává do rukou Guvernéra a jemu pomocných orgánů pravomoci týkající se rozdělování, prodeje a nákupu pozemků. Dále se tam však píše, že Guvernér dostává svrchované právo spravovat území, které je jakýmkoliv způsobem spojeno s ropou, jako například cesta, či území s nalezenou ropou.³⁸ Tímto opatřením a zákony si vláda zajistila obrovská procenta z prodeje ropy a vyhranila si na tyto komodity monopolní právo jak vůči občanům samotným, tak i ropným společnostem.

Není ropa jako ropa. Některá je více kvalitní, některá méně. Tuto kvalitu lze vyjádřit určením dvou základních faktorů. První z nich je hustota ropy, která je vyjádřena dle stupňů API (AmericanPetroleum Institute). Nejedná se o klasickou hustotu, kterou známe z běžné praxe v kilogramech na centimetry krychlové, a vypočítává se při 60 °F, což je zhruba 15,6 °C. Dle stupňů seřadila API hustotu ropy, kde do 20° se jedná o těžkou ropu, 20-35° se považuje za běžnou ropu a nad 35° je ropa považována za lehkou. Nejcennější ropou je ta lehká, světlá, ze které lze dostat mnoho benzínu, na rozdíl od těžkých. Tam z velkého množství vznikne méně benzínu a vytvoří se mnoho odpadních látek, jako například u uhlí či tekutých písků. Dalším základním faktorem ropy je její sladkost či kyselost. Tento faktor se určuje dle množství přítomnosti síry. Sladká ropa má méně než 1 hmotnostní procento, kyselé ropy mají běžně 3-4 hmotnostní procenta. Samotné rafinérie ještě rozdělují ropu do dalších tří skupin: Dle obsahu síry rafinérie rozeznávají ropu s malým obsahem síry (do 0,06 hmotnostního procenta), se středním obsahem síry (0,06-0,6 hmotnostního

³⁷PetroleumAct (1969). *Arrangementofsections*. Dostupné na: (<http://www.lexadin.nl/wlg/legis/nofr/oeur/arch/nig/petroleumact.pdf>, 21. 3. 2014).

³⁸ Land Use Act. *Arrangementofsections*. Dostupné na: (<http://www.placng.org/lawsfnigeria/node/139>, 21. 3. 2014).

procenta) a s vysokým obsahem síry (nad 0,7 hmotnostního procenta). Tuto síru musí rafinérie odstranit, protože by škodila v automobilech i samotných zařízeních rafinérie, která ropu dále zpracovává (Cílek, Kašík 2007, 21-22). Nigérie má právě tuto kvalitní ropu bez obsahu síry, která je sladká a i lehká. Tyto vlastnosti dělají z nigerijské ropy velmi kvalitní a žádanou surovinu.³⁹

Geografie těžby ropy v Nigérii není rovnoměrná. Velké zásoby ropy se nachází ve federálních republikách, které obklopují deltu Nilu. Logickou úvahou by bylo, že tyto státy se mají lépe než ostatní, ale paradoxem zůstává, že tyto země jsou chudší. Nigérie netěží ropu pouze na souši, ale především na moři. Na rozdíl od souše, kde musí vláda bojovat proti místním vzbouřencům, je tedy výhodné těžit na moři, protože tam se vzbouřenci nedostanou a Nigérie se tak pojistí, že dodávky ropy stihne vytěžit. Avšak těžba na moři je nákladnější, stejně jako samotný průzkum. V Guinejském zálivu však 60 % ropy patří Nigérii (Záhořík 2010, 117).

Těžba ropy je pro Nigérii výhodným vývozním artiklem, z kterého čerpá peníze a další výhody. Všechny tyto výhody jdou však na úkor znečištěnému životnímu prostředí. Tento problém mívají rozvojové země, kde se nedodrží standardy těžby, jako je běžné ve vyspělých státech. V Nigérii nejsou úniky ropy ničím výjimečným. Větší část z těchto úniků ropy vyteče do moře a menší část na souš, což je však chabá útěcha. Uniklá ropa ničí suchozemský i vodní ekosystém. Ropné společnosti v Nigérii úniky ropy neřeší, či je řeší pozdě, což problémy ještě zhoršuje. Tyto úniky ropy jsou většinou chybou společností, ale některé mají na starosti atentátníci, kteří napadají ropné vrty. Ropa způsobuje vznik lesních požárů, znehodnocuje zemědělskou úrodu. Ekosystému trvá 10-15 let než se úplně vzchopí. Dalším přírodním zdrojem, který ropa znehodnocuje, je voda. Ta je znečištěná a obsahuje také kovy. Obyvatelé zasažených území jsou nuceni se buď přestěhovat za čistějším zdrojem pitné vody a nebo konzumovat znečištěnou vodu. Dopady se dotýkají i živočichů a to jak ve vodě, tak i na souši. Nejen ropa, ale i uniklý plyn způsobuje environmentální hrozby, protože při jeho spalování se vylučuje škodlivé CO² a přispívá k většímu globálnímu oteplování.

³⁹ U. S. EnergyInformationAdministration (30. 11. 2011). *Nigeria: Overview*. Dostupné na: (<http://www.eia.gov/todayinenergy/detail.cfm?id=3050>, 21. 3. 2014).

Vzduch dále zhoršuje přítomná síra a saze. V posledních letech se spalování plynu snižuje, a proto rizika spojená s únikem plynu, nejsou tak velká, jak je tomu u ropy. Na toto znečištění reagují obyvatelé nespokojeně. Nejhorší situace je v oblasti delty Nilu. Dříve se tu zdejší obyvatelé živilí rybolovem a zemědělstvím, což s postupem času bylo stále složitější. Kromě výše uvedených důvodů napomohlo zdejší eskalaci konfliktu i ten fakt, že lidé ze zdejších oblastí nepracovali v ropných společnostech. Naopak sem za prací přicházeli přistěhovalci ze severu a hledat nové způsoby obživy bylo ještě těžší. Když se situace vyostřila, zasáhla vláda tím, že do oblasti povolala vojenské jednotky. To ovšem nakonec vyústilo ve větší odpor a vytvořily se radikální skupiny jako Ijawská povstalecká skupina či Boko Haram (Daniel, 2014).

Problémy se ale netýkají pouze ropy. Už v roce 1960, kdy dosáhla Nigérie své nezávislosti, byla tato země považována za velmi zkorumpovanou. Je zde běžnou praxí, že pokud chceme nějakou laskavost, podpoříme ji dárkem. Tento systém je v Nigérii tak hluboce zakořeněn, že se z toho vyvinula přebujelá korupce a klientismus. Tento zvyk se dochoval až do dnešních let a je dodržován většinou obyvatelstva. (Collis, 1970: 182 - 186). Není proto divu, že je Nigérie považována za jednu z nejvíce zkorumpovaných zemí na světě, když je korupcí prostoupená jasná většina společnosti.

Nigérii je vyčítáno, že na to, jak je bohatou zemí, neposkytuje svým obyvatelům vyšší životní standardy. To se dá spočítat díky Indexu lidského rozvoje HDI. Dle indexu lidského rozvoje se dle statistik Nigérie pomalu, ale jasně zvedá. Dle HDI reportu z roku 20113 můžeme prohlásit následující: Za posledních 7 let se hodnota zvýšila sice pouze o 3 setiny, ale poslední setina se zvýšila pouze za jeden rok. Od roku 1980, kdy se začal měřit HDI v Nigérii, se zvedla průměrná délka života ze 45 let na 53 let a školní docházka se prodloužila na 9 let. I když průměrem není dochozených ani šest let. Zvedl se také finanční průměr životního minima na 2,1 USD na den.⁴⁰ V rámci Afriky Nigérie rozhodně nepatří mezi nejvíce rozvinuté státy,

⁴⁰United Nations (2013). *HumanDevelopment Report: Nigeria* (<http://hdr.undp.org/sites/default/files/Country-Profiles/NGA.pdf> , 10. 4. 2014).

v rámci Subsaharské Afriky však je její HDI o celou desetinu vyšší než je průměr Subsaharské Afriky.

5.4 Shrnutí

Z celosvětového měřítka lze určit na první pohled, zda-li je stát bohatý či chudý. Poznává se to dle počtu obyvatel pracujících v zemědělství. Dvě třetiny Nigerijců pracuje v zemědělství, což je opravdu dost na stát, o kterém se bavíme jako o regionálním hegemonovi. Ropa dostala před zemědělstvím přednost kvůli výnosům, zemědělství šlo do ústraní a v dnešní době přestala být Nigérie v zemědělském sektoru soběstačná. Do budoucna by se však situace měla změnit. Je to dáno vcelku vhodnými podmínkami pro zemědělství na africké podmínky. Dále je zde velká plocha, která se dá obdělávat. FAO vypočítala, že by Nigérie mohla obdělávat téměř tři krát více zemědělské plochy než doposud. Asi nejdůležitější je však podpora vlády, která začala podporovat zemědělství tím, že podporuje malé zemědělce, kteří se díky dotacím stávají zemědělskými podnikateli. Tímto krokem se zvedá i zaměstnanost. Nigérie je na dobré cestě, aby se zemědělství zvedlo a země byla opět soběstačná. Jestli se jí to opravdu povede, je otázkou budoucna.

Zemní plyn se v Nigérii našel při těžbě ropy. Nigérie má tak velké zásoby ropy, že plyn zde uniká při těžbě ropy, kde se spaluje. Tím, že nebyla vytvořena kvalitní plynová infrastruktura, neměla Nigérie v dřívější době odbyt zemního plynu. Primárním vývozním artiklem byla ropa. V následujících letech se však počítá se zavedením plynu do většiny domovů Nigerijců. Do budoucna lze počítat, že zemním plynem se více vyrovná ropě jako vývozní artikl. Země v nynější době využívá pouze 20 % vytěženého zemního plynu pro vlastní účely. Na podporu vztahů se svými sousedy, se Nigérie dohodla s několika okolními státy na přívodu plynu potrubím. Tento projekt není ani tak ziskový jako že spíše povede k lepším vztahům.

Ropa je tou hlavní komoditou, která tvoří páteř nigerijské ekonomiky a díky ní má obrovské zisky z prodeje a tyto velké zásoby jí umožnily připojit se do kartelové společnosti OPEC. Nigérie těží velmi kvalitní ropu, která je lehká a obsahuje minimum síry. Tato ropa je cennější a kvalitnější než těžké ropy s větším obsahem

síry. Tento obrovský nerostný dar však s sebou přináší daň, se kterou si rozvojové státy těžko umí poradit. Jedná se o zničené životní prostředí, protože těžba, která je ohleduplnější k životnímu prostředí je více nákladná a to vláda nedělá. Navíc v místech těžby se mají obyvatelé ztížené životní podmínky a svoji nespokojenost dávají najevo napadáním ropných vrtů. Nyní se vláda snaží tuto situaci řešit, což se jí vcelku daří. Těžba ve velkém probíhá i na moři v Guinejském zálivu, kde Nigérii patří zhruba 60 % území. Denní produkce ropy je kolem dvou milionů barelů.

6 Mezinárodní organizace

6.1 OPEC

Protože Nigérie patří mezi státy, které vyváží ropu ve velkém, je tato země součástí mezinárodní organizace OPEC (Organization of the Petroleum Exporting Countries). Nejprve uvedu základní informace o vzniku a fungování organizace. Dále bych rád nastínil, jaký má a měla tato organizace vliv, protože mně osobně přijde, že tato organizace je v očích mnoha lidí přehlížená a považována za méněcennou mezinárodní organizaci. V závěru uvedu vztah mezi Nigérií a organizací OPEC.

Mezinárodní organizace OPEC vznikla v roce 1960 jako konkurence ropných společností, tzv. Sedmi sester (seven sisters)⁴¹. Tato organizace vznikla v Bagdádu, svoje sídlo měla v Ženevě, to se však v roce 1965 změnilo a OPEC přesídlil do Vídně. Státy, které tuto organizaci založily, byly: Irán, Irák, Saudská Arábie, Venezuela. V roce 1961 přistoupil Katar. Během dalších let přistoupily i další státy. V roce 1962 přistoupila Indonésie a Libye. Spojené Arabské Emiráty přistoupily v roce 1967, v roce 1969 Alžírsko. A konečně v roce 1971 přistoupila Nigérie. Součástí této organizace byly státy, které opustily členství. Jedná se o Ekvádor a Gabon. Ekvádor byl členem od roku 1973 do 1992 roku. A Gabon od roku 1975 do roku 1994. Obě země odešly sami na vlastní žádost. Ekvádor se však stal opět členem OPEC v roce 2007. Indonésie odešla v roce 2009, protože se stala přímým importérem ropy.⁴² Dle stanov organizace, existuje tzv. přidružené členství. Tento status dostanou státy, které nesplňují všechny podmínky, nutné pro vstup do organizace. V současné době jsou přidruženými státy Egypt a Sýrie.

OPEC má svoji strukturu rozdělenou na 3 hlavní orgány a další vedlejší orgány:

⁴¹Kartel Sedm sester byla kartelová dohoda ropných společností. Protože byly první svého druhu v oboru, vytvořili nepřístupný kartel. Ačkoliv se proti nim snažily vystoupit nezávislé společnosti či politici, kartel Sedmi sester fyzicky ovládal produkci, dopravu a distribuci samotné ropy (Sampson 1980, 255).

⁴²OPEC. *About Us*. Dostupné na: (http://www.opec.org/opec_web/en/about_us/25.htm, 24. 3. 2014).

Nejdůležitějším orgánem je Konference zástupců členských zemí. V čele Konference stojí předseda, který je volen jejími členy. Členové jsou reprezentanti daných zemí, nejčastěji z ministerské úrovně. Schůze Konference se konají dvakrát do roka. První schůzka se koná ve Vídni, protože je to sídlo organizace a další se koná v nějakém státě, který je členem. Cílem tohoto orgánu je vytvářet politiku a určovat směr, kterým se bude organizace ubírat. Aby hlasování proběhlo úspěšně, musí být jednohlasné, tudíž s ním musí souhlasit všichni. Při hlasování má každý ze členských států stejnou sílu hlasu.⁴³

Dalším orgánem organizace je Rada guvernérů, kterou tvoří zástupci země. Na tuto pozici jsou voleni na 2 roky. Cílem toho exekutivního orgánu je realizovat stanovy a cíle, o kterých rozhodla Konference zástupců členských zemí. Mezi další cíle, které má Rada guvernérů na starosti, jsou dohled nad vedením Sekretariátu a sestavení celkového rozpočtu OPEC, který však musí být schválen Konferencí zástupců členských zemí.⁴⁴

Třetici nejdůležitějších orgánů uzavírá Sekretariát, který sídlí ve Vídni. Jako většina sekretariátů, má tento za cíl vykonávání agendy. V čele Sekretariátu stojí Generální tajemník, který je volen jen na 3 roky Konferencí zástupců členských zemí. Generální tajemník zastřešuje a reprezentuje OPEC navenek. Oficiálním jazykem toho orgánu je angličtina.⁴⁵

„Kartel je v ekonomické teorii sdružením výrobců v daném odvětví, jehož účelem je maximalizace společných zisků a omezování a vylučování konkurence. Děje se tak nekalou kooperací v tvorbě cen, rozdělováním trhů nebo používáním jiných opatření“ (Samuelson, Nordhaus 1991, 971). Veřejností je organizace OPEC pojmenována jako kartelová společnost. Ani samotná organizace tento název neodmítá, dokonce se netají

⁴³ OPEC (2012). *Statute*. Dostupné na: (http://www.opec.org/opec_web/static_files_project/media/downloads/publications/OPEC_Statute.pdf, 24. 3. 2014).

⁴⁴ OPEC (2012). *Statute*. Dostupné na: (http://www.opec.org/opec_web/static_files_project/media/downloads/publications/OPEC_Statute.pdf, 24. 3. 2014).

⁴⁵ OPEC (2012). *Statute*. Dostupné na: (http://www.opec.org/opec_web/static_files_project/media/downloads/publications/OPEC_Statute.pdf, 24. 3. 2014).

tím, že toto uskupení vlastně tvoří. Členské země OPEC dnes kontrolují 75 % veškerých světových ropných zásob, v celosvětovém měřítku tak zajišťují 1/3 ropné produkce na Zemi a dosahují 1/2 z objemu vývozu ropy.

První roky nebyly pro tuto organizaci příliš významné, ale nutno však podotknout, že státům OPEC se povedlo změnit financování. Nově nastavily výši zdanění ropy, jejíž cena byla různorodá a požadovaly zaplacení dlouhodobých koncesí vůči firmám, které těžily ropu. Tyto poplatky se postupně navyšovaly a státům OPEC se tímto krokem navyšovaly příjmy, i když cena ropy reálně nedosahovala takovéto úrovně (Adelman 2002, 173).

V 70. letech přišla zlatá éra kvůli ropnému šoku, za kterým stály státy OPEC. V roce 1973 zaútočila Sýrie, Egypt a Jordánsko na Izrael a vypukla jomkipurská válka jako odplata za šestidenní válku. Důsledkem bylo snížení vývozu ropy z arabských zemí až o polovinu, čímž se skokově zvýšila cena ropy až o 300 %. Tím, že se tento výkyv udál během krátkého časového úseku, bylo toto náhlé zvýšení ropy pro státy, které jsou právě na ropě závislé, katastrofální (Baňouch, Fedorko 2001, 194). Zmenšila se tak poptávka po ropě ze zemí OPEC. Vyspělé státy, které nebyly členem OPEC se snažily odebírat ropu od nečlenských států OPEC, což se jeví jako logický krok. Ovšem vyspělé státy, které měly naleziště ropy, nezvýšily svoji ropnou produkci, což se projevilo na ceně, která v roce 1975 byla stejně vysoká, jako v roce 1973, kdy ropný šok započal. Státy se snažily snížit vlastní spotřebu ropy na minimum. Toto opatření mělo za následek to, že cena ropy zůstávala velmi vysoká. OPEC ukázal, jak mocnou organizací je. Kromě vyděračského potenciálu ukázal i svoji nepostradatelnost, když snížení vývozu ropy ze zemí OPEC kleslo na rok pouze o 15 % a pak se cena opět navýšila na původní hodnotu. Za důsledek by se daly označit dvě události. První z nich bylo v roce 1974 vytvoření Mezinárodní energetické agentury (EIA – International Energy Agency), jejímž cílem bylo snížení závislosti na ropě, vytvořit energeticky stabilní trh a vytváření nových způsobů čerpání energie. Dohodu podepsalo 16 základajících států OECD a její vznik je odpovědí na organizaci OPEC. Druhým důsledkem bylo to, že ropné společnosti přestaly být hlavními aktéry,

stala se jím organizace OPEC a ropným společnostem nezbyvalo než postupně přijímat rozhodnutí vynesené OPEC (Baňouch, Fedorko 2001, 195).

Následoval ještě druhý ropný šok, v roce 1979, kdy nastal převrat v Iránu. Ropné šoky přišly ještě v devadesátých letech, kdy probíhala válka v perském zálivu, dále se na cenách ropy podílela válka v Iráku, jejíž předejrou se staly události jedenáctého září. Mezi ropné šoky však zařazujeme pouze léta 1973 a 1979. Avšak žádný z ropných šoků již nebyl tak rozsáhlý a neměl takový dopad, jako měl první ropný šok.

Po druhém ropném šoku začaly státy více šetřit s ropou a hledali energetické alternativy. Podíl OPECU na celkovém prodeji začal ke konci 70. let výrazně klesat. Na což OPEC zareagoval tak, že zavedl vývozní kvóty, které určovali množství výdeje ropy. Pouze kolektivním snížením ceny a samotné produkce ropy celého kartelu se dala vyřešit tato krize. Ne všechny státy si tuto novou skutečnost mohly dovolit, kvóty nedodržovaly a vlastně podváděly. Mezi těmito státy byla i Nigérie (Spero a Hart 1997, 289 a 294).

Vztah mezi Nigérií a organizací OPEC je dobrý. V posledních letech se vztahy ještě zlepšily, protože Nigérie přestala ignorovat nespokojenost obyvatel a více začala jednat ohledně nepokojů v těžařských oblastech, kde se jí povedlo opravit mnoho rozbitého potrubí. Tím se zvedají i samotné dodávky ropy pro OPEC, který si vytvořil se státy, kam vyvázejí ropu kvóty, které musí dodržovat. Ačkoliv se po hospodářské krizi v roce 2009 očekává v tomto sektoru zpomalení růstu, produkce těžby ropy v Nigérii se zvedá. Těžba se pohybuje okolo 2 milionů barelů ropy za den.⁴⁶

6.1.1 Shrnutí

Nigérie se členstvím v této organizaci dostala do elitního klubu těžařů ropy. Členství v této organizaci je pro Nigérii rozhodně kladné, protože zvýšilo její příjmy z ropy, které by jinak nebyly tak vysoké. Pokud by nevznikla organizace OPEC tak by hlavním ropným lídrem s velkou pravděpodobností byly těžařské společnosti. Tím, že

⁴⁶ OPEC. *Nigeria and OPEC: Cooperating on oilproduction*. Dostupné na: (<http://www.corporate-nigeria.com/index/energy/nigeria-and-opec.html>, 24. 3. 2014).

se Nigérie nachází v tomto uskupení jako jediný stát západní Afriky, potvrzuje ropnou dominanci Nigérie v regionu.

Před OPECEM už existoval ropný kartel Sedmi sester. Tím pádem OPEC nevytvořil žádný nový kartel, ale prokázal se jako konkurenční a dominantnější. Zatím se nepodařilo svrhnout kartelové seskupení OPEC, nepovedlo se to zatím ani mezinárodní energetické agentuře – EIA, která vznikla jako reakce na ropné šoky.

Výhoda se může stát i nevýhodou. OPEC si vytvořil tabulky, jaké množství a za kolik peněz se bude ropa vyvážet. To znamená, že státy OPEC musí vytěžit danou ropu v termínech. Pokud by nějaký členský stát OPEC měl problémy, například politické a nebyl by schopný dovážet ropu, státy OPEC jsou zavázány ropu i přesto doručit. Ostatní státy tak musí vytěžit více ropy a nebo ji poskytnout ze svých vlastních zásob. Výhodou je tedy jasně to, že státy takřka přesně vědí, s jakou částkou mohou počítat, avšak tímto kvótovým způsobem si na sebe pletou nemalý bič.

Je důležité zmínit, že zlatá éra OPECU pominula. Pokud bychom dnes na OPEC nahlíželi jako na organizaci, která stále určuje množství a cenu ropy, je tento názor nesprávný. Za správný názor lze považovat, že OPEC tvoří elitní uskupení států, které když drží při sobě, tak reálně ovlivňují ceny ropy. Mají z toho obrovské zisky, jelikož když se zachovají jako kartel a omezí vlastní produkci ropy, uměle tak zvednou cenu a odtud pramení zmíněné zisky

6.2 ECOWAS

6.2.1 Pozadí vzniku

Nigerie také patří mezi Hospodářské společenství západoafrických států (ECOWAS - EconomicCommunityofWestAfricanStates). Ačkoliv by se dalo fungování ECOWAS, na africké podmínky v dnešní době označit jako fungující. Ne vždy tomu tak bylo, neboť organizace měla při svém vzniku velké problémy. V této kapitole ukážu, proč ECOWAS měl při vzniku problémy. Dále se budu zabývat strukturou orgánů, vývojem společenství a zmíním vztahy Nigérie a ostatních států.

Většina států západní Afriky byla kolonizována Francií. Ta frankofonní státy v Africe podporovala nadále i po jejich samostatnosti. Podporovala je v integračních procesech jak myšlenkově, tak především i finančně. Tehdejší francouzský prezident se snažil frankofonním zemím v Africe domluvit, aby mezi sebou více ekonomicky spolupracovaly na bázi nějaké organizace a mohly být tak více konkurenční vůči Nigérii (Bach 1983, 606-622).

Nigérie byla iniciátorem pro vznik ECOWAS. Byla to právě ona, protože frankofonním státům se už podařilo integrovat v tehdy vytvořenou organizaci CEAO v roce 1973. Tato organizace však spojovala pouze frankofonní země, a ECOWAS měl v plánu stát se celoregionální organizací, která bude spojovat bývalé francouzské, anglické a portugalské kolonie (Bach 1983, 609). Nigérii se dlouhá léta nedařilo přesvědčit frankofonní státy ke spolupráci, protože tyto státy se obávaly velikosti a síly Nigerie. Nevěřili jí, že nechce zaujmout hlavní postavení v rámci jejich vytvořené organizace a samotného regionu pomocí své velké petrolejové ekonomiky (Ojo 1980, 573-574). Bylo obtížné vůbec dostat frankofonní státy k jednání, protože jak sami tvrdili, v jedné regionálně-hospodářské organizaci už jsou a neviděli důvod hnát se do další (Gandois 2009, 73).

Zlom nastal při jednání mezi Karibikem Evropskou hospodářskou unií a africkými státy o hospodářské spolupráci. Nigérie se ve vyjednávání předvedla ve velmi dobrém světle v pozici afrického lídra. Tím ukázala, že vyjednávat na mezinárodní scéně umí a některé státy západní Afriky začaly přehodnocovat svůj názor na Nigérii a členství v ECOWAS. První ze států, který veřejně projevil podporu Nigérii, bylo Togo. A společně vytvořili Západoafrickou ekonomickou komunitu WAEC. Tímto krokem ukázali okolním státům, že se spolupráce na takové úrovni vyplatí jak silnému, tak i slabému státu a že odlišná historie včetně jazyků samotných není překážkou úspěšné integrace. (Ojo 1980, 576-579).

Frankofonní státy začaly na plánu ECOWAS více spolupracovat díky několika faktorům. Nigerijský vůdce Gowon vypisoval štědré šeky, CEAO se nestala tolik konkurenční organizací, jak se očekávalo a navíc v letech 1973 přišly ropné šoky, které posílily vliv Nigérie.

Počáteční ne příliš dobré fungování ECOWAS bylo důsledkem toho, že i přes spoustu kladných faktorů, se členství zdržovaly. Když však viděly, že by toto uskupení mohlo fungovat a pramení z toho i určité výhody, členství přijaly. Nutno však říci, že státy se na členství v ECOWAS dívaly jako na menší zlo být uvnitř organizace, než zůstat vně a později litovat (Gandois 2009, 75).

Ohromné úsilí Nigérie nakonec nepřišlo vniveč a ECOWAS byl založen na konci května roku 1975. Státy, které podepsaly dohodu ECOWAS, byly: Benin, Burkina Faso, Pobřeží Slonoviny, Gambie, Ghana, Guinea, Guinea-Bissau, Libérie, Mali, Mauritánie, Niger, Nigérie, Senegal, Sierra Leone a Togo.⁴⁷ Guinea má v současnosti pozastavené členství a členem již není Mauretánie, která odešla na vlastní žádost. Úředními jazyky jsou francouzština, angličtina i portugalština.

6.2.2 Orgány

Struktura orgánů, jejich poslání a pravomoci:

Hlavním orgánem je orgán zvaný Úřad hlav států a předsedů vlád. Je složen z představitelů jednotlivých států. Tento orgán zastřešuje celou organizaci, dohlíží a kontroluje, aby se plnily vytyčené cíle, a také vydává směrnice. Schází se minimálně jednou do roka v rámci státu, který právě předsedá. Pokud tento orgán vyřkne stanovisko, ostatní členské státy se jím musejí řídit. Mezi další důležité funkce patří dohled na fungování ostatních orgánů.⁴⁸

Druhým rozhodovacím orgánem je Rada ministrů. Členem je každý ministr členského státu. Země, která předsedá v Úřadu, je i zde předsednickou zemí. Setkání se konají alespoň dvakrát do roka. Může proběhnout i mimořádné zasedání Rady ministrů, ale musí být podpořeno prostou většinou členských států. Mezi cíle tohoto orgánu patří administrativa, kterou jí přidělí Úřad. Dále je to schvalování programu a

⁴⁷ ECOWAS. *Memberstates*. Dostupné na: (<http://www.ecowas.int/>, 1. 4. 2014).

⁴⁸ International DemocracyWatch. *EconomicCommunityofWestAfricanState*. Dostupné na: (<http://www.internationaldemocracywatch.org/index.php/economic-community-of-west-african-states->, 1. 4. 2014).

rozpočtu všech orgánů v ECOWAS, pomoc s vytvářením směrnic týkající se hospodářské spolupráce, kde mohou na tuto práci najímat externí odborníky.⁴⁹

Výkonným orgánem je Komise. Tento orgán vznikl až v roce 2007. Má jednoho Prezidenta a jednoho Viceprezidenta. Dále má ještě 7 komisařů. Tento počet je proto, že každý komisař včetně viceprezidenta zastupuje v Komisi určitý obor.⁵⁰ Jedná se o tyto:

1. „Výživa a zemědělství
2. Průmysl, věda, energie a technologie
3. Přírodní zdroje a životní prostředí
4. Doprava, komunikace a cestovní ruch
5. Obchod, daně, cla, statistiky, peníze
6. Regionální bezpečnost a přistěhovalectví, politické a soudní záležitosti
7. Informační, sociální a kulturní záležitosti, lidské zdroje
8. Finanční a administrativní komise“⁵¹

Protože je tento orgán výkonný, jeho cílem je plnit výkonnou agendou. Vznikl s cílem posílit především hospodářské vztahy mezi státy.

Dalším orgánem je Parlament. Ten má 115 křesel, které jsou rozděleny dle počtu obyvatel jednotlivých zemí v rámci ECOWAS. Nebude tak žádným překvapením, že Nigérie zaujímá velkou část křesel. Má jich 35. A Ghana, která je na druhém místě v počtu obsazených křesel, jich má pouze 8, což je čtyři krát méně. Další země mají od pěti do sedmi křesel. Jak jsem již uvedl, jedná se o poradní orgán, jehož stanoviska nejsou závazná, ale to by se mohlo do budoucna změnit, jelikož je tu možnost, že by se z tohoto poradního orgánu stal orgán legislativní a změnil by nepřímou volbu na přímou volbu poslanců. Nyní jsou členové Parlamentu poslanci, jež jsou dosazeni z jejich vlastního národního parlamentu.⁵²

⁴⁹African Union. *Profile: Economic Community of West African States*. Dostupné na: (<http://www.africa-union.org/Recs/ECOWASProfile.pdf>, 1. 4. 2014).

⁵⁰Parlament ECOWAS. *Ecowas Commission at a Glance*. Dostupné na: (<http://www.comm.ecowas.int/>, 2. 4. 2014).

⁵¹African Union. *Profile: Economic Community of West African States*. Dostupné na: (<http://www.africa-union.org/Recs/ECOWASProfile.pdf>, 2. 4. 2014).

⁵²Parlament ECOWAS. *Structure*. Dostupné na: (http://www.parl.ecowas.int/English/the_parliament.html, 2. 4. 2014).

Mezi orgány ECOWAS patří i Soudní dvůr. Tvoří jej 7 nezávislých soudců, jež jsou dosazeni do funkce Úřadem. Jsou voleni na 4 roky a soudci mohou být ještě jedenkrát znovu zvoleni. Úkolem Soudního dvora je vyřešení sporu mezi státy, ale nejen mezi státy, ale i mezi orgány a dalšími institucemi. To znamená, že stížnost nepodávají pouze státy, ale třeba i dílčí orgány agendy. Mimo to má Soudní dvůr dohlížet na dodržování práv a jeho stanoviska jsou závazná.

Organizace ECOWAS si vytvořila vlastní banku, která se nazývá Investiční a rozvojová banka ECOWAS (EBID – Ecowas Bank for Investment and Development). EBID získává finance od členských států, které platí příspěvky a část z těchto peněz dostane EBID. EBID tyto finanční prostředky používá na rozvoj a na nové projekty, které posílí integritu mezi státy. Členský stát si může půjčit od EBID peníze na podporu v ekonomické a sociální oblasti. Podpora probíhá formou projektů, které jsou dotovány.⁵³ Nyní se projednává návrh, že by státy společenství ECOWAS měli společnou měnu zvanou Eco.

6.2.3 Vývoj

Primárním cílem ECOWASU bylo zlepšení integrace v rámci západní Afriky, zejména v oblasti hospodářství. Aby mohlo toto společenství efektivně fungovat, musí se rozvíjet v klidném, mírovém prostředí bez konfliktů. Avšak region západní Afriky je z celkového hlediska dosti neklidným regionem. To si uvědomil i ECOWAS, a proto se rozhodl podpořit stabilitu v rámci regionu tím, že se vytvořily nové smlouvy, které zajišťují větší stabilitu. V roce 1978 se vytvořil Protokol o neútočení (Protocol Relating to Non-Aggression – PNA). V tomto Protokolu státy podepsaly, že se vyhnou jakékoliv vzájemné agresi a spory se budou řešit mírovou cestou. Neshody budou řešit příslušné orgány ECOWAS. Dále se v roce 1981 podepsal Protokol o vzájemné pomoci při obraně (Protocol Relating to Mutual Assistance on Defence - PMAD). Z názvu jasně vyplývá, že cílem smlouvy je vojenská pomoc při napadení členského státu ECOWAS. Tato smlouva vešla v platnost sice až za 5 let po podepsání, ale z hlediska mezinárodních vztahů se stala velmi důležitou, protože se

⁵³ Banka ECOWAS. *About EBID*. Dostupné na: (<http://www.bidc-ebid.org/en/apropos.php>, 2. 4. 2014).

těmito dvěma pakty v ECOWASU vytvořil jak systém kolektivní bezpečnosti, tak i systém kolektivní obrany.⁵⁴

Postavení Nigérie v rámci ECOWASU i její vliv je velmi vysoký. Potvrzením je i založení této organizace, vytvoření jejích bezpečnostních prvků jak po právní stránce, tak i po té vojenské, kde se například nigerijský vůdce generál Banbaginda zasloužil o vytvoření ECOMOG. Tomu jasně dominuje Nigérie svým vojskem, které má pevný finanční základ ze silné ekonomiky samostatné Nigérie. Této silné pozice v hospodářství Nigérie již nesčetněkrát využila, například při ustavení ECOMOG. Frankofonní státy byly proti, Nigérie jim však za souhlas přislíbila výhodné dodávky ropy a takovému ekonomickému nátlaku nemohly odolat. Nigérie obecně využívá těchto výhod, ostatní země souhlasí za materiální či finanční výhody (Francis 2010, 111-12). Silnou pozici Nigérie jako lídra uznávají anglofonní země na území západní Afriky. Frankofonní země se stále zdráhají uznat dominanci Nigérie a odmítají její projekty, aby jí v dominanci nepodporovaly. Avšak pod ekonomickým nátlakem státy nakonec povolí.

Jak jsem již dříve napsal, ECOWAS vytvořil v letech 1979 a 1981 mechanismy, které měly posloužit v tom smyslu, aby se konflikty mezi státy řešily mírovou cestou a pomáhaly si navzájem. Jednalo se tedy o zvýšení bezpečnosti. K těmto bezpečnostním prvkům se přidal ještě další, když vypukla občanská válka v Libérii, která ne málo ovlivnila celou západní Afriku. Jelikož se konflikt začal přelévat i do okolních států, což s sebou neslo zvýšenou kriminalitu, mnoho uprchlíků a nepokoje. ECOWAS se tedy rozhodl jednat a v květnu 1990 vytvořil výbor, který se nazývá Mediační stálý výbor (ECOWAS Mediation Standing Committee - EMSC). Výše uvedené události vedly k tomu, že tento výbor vytvořil monitorovací skupinu složenou z vojáků členských států – ECOMOG. Kromě udržování vojenského pořádku, slouží tyto mise ke stabilizaci po případném konfliktu i dohlížení na volby, aby proběhly bez incidentů. Mediační stálý výbor vyslal skupinu ECOMOG ještě do Sierra Leone a Guinea Bissau (Lima 2002-3, 1-2). K vytvoření této monitorovací skupiny se nechal ECOWAS inspirovat OSN.

⁵⁴African Union. *Profile: Economic Community of West African States*. Dostupné na: (<http://www.african-union.org/Recs/ECOWASProfile.pdf>, 1. 4. 2014).

Nigérii nelze upírat vliv žádné z institucí, včetně monitorovací skupiny ECOMOG. Silná armáda čítající přes 70 000 vojáků hovoří za své. Není proto divu, že když má Nigérie tak silnou pozici v rámci celé organizace, považují se nigerijské politické elity za hlavního aktéra celého regionu (Bach 2007, 301). Navíc se tyto politické elity snaží svůj vliv přenést i na půdu ECOWASU, což se jim daří. Vždyť se jim třeba podařilo vytvořit bezpečnostní pakty a zlepšit hospodářskou spolupráci. (Gandois 2009, 208–209).

6.2.4 Shrnutí

Organizace ECOWAS vznikla na popud Nigérie, která si doslova prosadila její vytvoření. Od počátku se musela Nigérie vypořádat s frankofonními státy, které se na tuto integraci dívaly velmi skepticky. Souviselo to do jisté míry s tím, že tyto státy byly podporovány Francií a ECOWAS vznikl jako opozice proti vlivu Francie na území západní Afriky. Metodou cukru a biče se nakonec podařilo vytvořit organizaci spojující země západní Afriky. Nutno podotknout, že se tato integrace povedla vytvořit i přes nepříznivé podmínky. Mezi tyto podmínky lze řadit odlišnou koloniální historii, nejednotný jazyk a různorodá etnicita obyvatel s odlišným náboženstvím.

Nigérie je nejvíce dominantním státem v rámci organizace. Takřka bez jejího souhlasu by těžko prošel nějaký integrační proces. Nigérie se chová v rámci organizace ECOWAS velmi aktivně, snaží se státy nabádat k další integraci, ale frankofonní státy brzdí rychlejší postup vpřed. Ekonomická síla Nigérie je však tak velká, že odporující státy uplatí, zejména dodávkou ropy za „pakatel“.

Díky této integraci se vztahy Nigérie s ostatními (i frankofonními) státy rozhodně zlepšily. I vztahy mezi jednotlivými státy se zlepšily. Způsobila to především bezpečnostní politika v 80. letech, kdy se vytvořil systém kolektivní obrany a kolektivní bezpečnosti. Nelze opomenout ani vznik monitorovací skupiny ECOMOG, který rozhodně zmírnil několik konfliktů, včetně občanské války v Libérii. Nigérie hojně využívá svoji velkou armádu při misích, za což je kritizována, protože většina vojáků pochází právě z Nigérie a vytrácí se tak pocit, že jde o společnou akci všech členských států. Nabývá se pak dojem, že Nigérie chce ještě zvýšit svůj vliv, který už tak je hegemonní.

Co se týká struktury orgánů ECOWAS, můžeme si všimnout jisté podobnosti s orgány EU či OSN. Což se dá rozhodně považovat za kladný přístup, protože obě tyto organizace jsou výsledkem dobré spolupráce.

7 Závěr

V úvodu mé bakalářské práce jsem si pokládal otázku, zda *je Nigérie regionálním hegemonem*? V průběhu práce jsem nastínil informace, aby šlo na tuto otázku odpovědět.

Na základě aplikace teoretického konceptu regionální hegemonie dle Schirma můžeme konstatovat, že Nigérie regionálním hegemonem je. Tím hlavním důvodem, proč je Nigérie regionálním hegemonem, je vlastnictví jedné velmi důležité nerostné suroviny - ropy. Jelikož má Nigérie obrovská naleziště ropy, má zajištěné finance a tedy na africký stát má bohaté příjmy. Roli hegemonu potvrzuje ten fakt, že je minimum států v západní Africe, které mají ropu a pokud ji mají, je to vůči Nigérii zanedbatelné množství. Nigérie tak může uplatnit svůj vliv nejen financemi, ale i produktem ropy, který je v dnešním světě důležitým obchodním artiklem. Nelze opomenout ani fakt, že Nigérie založila organizaci ECOWAS, kterou doslova žene kupředu k větší integraci a bez její iniciativy by v dnešní době region západní Afriky nevypadal tak jednotně. Spojením obou zmiňovaných témat se Nigérie vyvinula v regionálního hegemonu. Opravdu rád bych podotkl, že vyvinula, protože ne vždy jím byla.

Následně proberu každý bod regionální hegemonie dle Schirma a uvedu argumenty, které potvrdí Nigérii jako regionálního hegemonu. První bod Schirm říká, že by stát, který chce být regionálním hegemonem, musí vytvářet regionální pravidla a mít oprávněný nárok na vedení celého regionu. V práci jsem popsal, s jakými obtížemi se musela Nigérie potýkat, když chtěla založit organizaci ECOWAS. Největší překážku tvořili frankofonní státy, podporované Francií. Nebylo tajemstvím, že Nigérie projekt nové organizace podporuje především proto, aby snížila vliv Francie na jejich bývalé kolonie. Tím, že Nigérie dokázala všechny státy přivést ke společnému jednání a založit ECOWAS, dokázala tak, že má ambice a nárok na

vedení. Pro neotřesitelné postavení v rámci celého regionu i v samotné organizaci, když téměř bez svolení Nigérie neprojde nic, si troufám tvrdit, že Nigérie reálně určuje regionální pravidla a to právě skrz ECOWAS.

Následně bych další dva body spojil do jednoho, protože argumentace je velmi podobná. Jedná se o využití ekonomických prostředků na to stát se lídrem a využít tento potenciál v širším měřítku. Do roku 1960 Nigérie neměla ambici na to stát se lídrem západní Afriky. Po roce 1960 však začal vznikat nový stát, který získal nově nezávislost, a nové možnosti se začaly otevírat. Především, když se našla ropa, která přinášela větší a větší zisky. Ambici na to stát se lídrem přinesl přelomový rok 1999, kdy se na dobro ukončil vojenský režim, a země přešla k demokracii. Nigérie se tak ještě více otevřela světu a okolním státům. Kromě ropy, má Nigérie bohaté naleziště zemního plynu, se kterými se s okolními státy rozděluje (viz GasPipeline). Nigérie používá ekonomický nátlak k tomu, aby státy hlasovaly pro další integraci v rámci ECOWAS. Jelikož je ropa tak cenná surovina a Nigérie ji má velké množství, může jí postrádat, kdežto pro státy, kterým chybí je nepostradatelná. Státy pod tímto nátlakem konečná usnesení přijmou. Nigérie tak využívá své prostředky a převádí je jak do vztahů mezi státy, tak i na půdě ECOWAS.

Dalším bodem dle Schirma je uznání regionální moci mimi i vně regionu. Nigérie je jasným lídrem v dnešní době v rámci regionu. O tom jsem hovořil předešlé odstavce. Její vliv je však značný i na mezinárodním poli. Tento stát je považován za mluvčího západní Afriky, kvůli jeho velkému vlivu v ECOWAS. Samotný stát tak jedná a s organizacemi jako jsou EU či OSN má dobré vztahy. Vždyť samotná struktura ECOWAS má velmi strukturu jako obě tyto instituce obou těchto. V dnešní době už se na Nigérii nekouká jako na diktátorský režim, kterým v minulosti jistě byl, ale jako na schopný stát. Navíc, i státy mimo region mají zájem o Nigerijskou ropu, tudíž vztahy se snaží mít s tímto státem dobré a jsou tak nepřímo donuceni respektovat významné postavení Nigérie, i když by s ním možná nesouhlasily.

Poslední bod, který uzavírá regionální hegemonii dle Schirma je reálný politický vliv v regionu. Za tento vliv se dá považovat ustanovení monitorovacích jednotek ECOMOG, které mají posilovat klid v regionu. Nelze opomenout, že

ECOMOG vždy zastoupen nejvíce nigerijskými vojáky. Navíc Nigérie posílila bezpečnost pakty a z ECOWAS se stal jak systémem kolektivní obrany, tak i systém kolektivní bezpečnosti. Nigérie si tak udržuje pořádek ve svém regionu a dalo by se tedy říci, že reálný vliv v rámci regionu Nigérie opravdu má.

Ačkoliv je Nigérie regionálním hegemon s velkou ekonomickou silou, má tato země co dohánět. Zakořeněná korupce, vysoká nezaměstnanost, environmentální daň za těžbu ropy, ozbrojené skupiny napadající ropné vrty, vysoký počet lidí nakažení HIV/AIDS jsou nezpochybnitelná fakta a Nigérie by na nich měla značně zapracovat. Zároveň se však nedá předpokládat, že by se situace dle regionálního hegemonu v rámci západní Afriky měla měnit. Jeden z hlavních důvodů nigerijské hegemonie je ropa. Té však má Nigérie bohaté zásoby, a pokud by ta došla, má velké zásoby zemního plynu.

Ne u všech konceptů regionální hegemonie by byla Nigérie potvrzena regionálním hegemonem. Jak je Nigérie silná navenek, směrem dovnitř její síla značně pokulhává, což jsem se v práci snažil zachytit. Dále ne všechny realistické premisy splňuje. Co se týká ekonomických a vojenských hodnot, ty má Nigérie úctyhodné. Environmentální a demografická stránka však velmi pokulhává. Například v práci jsem uvedl, že HDI má na Subsaharskou Afriku nadprůměrnou, ale svoji pozici by měla zlepšit. Značné zlepšení za posledních pár let opravdu přišlo.

8 Seznam literatury:

Knížní a odborné:

Adelman, M. A. (2002). World Oil Production and Prices 1947 – 2000, *The Quarterly Review of Economics and Finance*, Vol. 42, No. 2, pp. 169 – 191.

Bach, C. D. (1983). The politics of West African Economic Co-operation: CEAO and ECOWAS. *The Journal of Modern African Studies*, Vol. 21, No. 4, pp. 605-623.

Bach, C. D. (2007). Nigeria's 'manifest destiny' in West Africa: Dominance without power. *Africa Spectrum*, Vol. 42, No. 2, pp. 301 - 321.

Bañouch, H. – Fedorko, M. (2001). *Mezinárodní organizace*. (Brno: Masarykova univerzita v Brně).

Cílek, V. – Kašík, M. (2007). *Nejistý plamen* (Vimperk: Dokořán).

Collis, R. (1970). *Nigeria in Conflict* (London: Secker and Warburg).

Flemes, D. (2010). *Regional Leadership in the Global System: Ideas, Interests and Strategies of Regional Powers* (Farham: Ashgate).

Francis, D. J. (2010). *Peacekeeping in a bad neighbourhood: The Economic Community of West African States (ECOWAS) in peace and security in West Africa*. (London: School of Economics project).

Gandois, H. (2009). *From ploughshare to sword: regionalism in Africa. The emergence of regional security organisations in Africa. A comparative study on ECOWAS and SADC* (Saarbrücken: Lambert Academic Publishing).

Huntington, S. P. (1999). The lonely superpower. *Foreign Affairs*, Vol. 78, No. 2, pp. 35–49.

Hutchful, E., Aning, K. (2004). The Political Economy of Conflict, in: Adebayo, A. – Rashid, I. W. *Africa's Security Challenges. Building Peace in a Troubled Region* (London: Lynne Rienner).

- Lemke, D. (2010). Dimensions of Hard Power: Regional Leadership and Material Capabilities. In: Flares, D. *Regional Leadership in the Global System : Ideas, Interests and Strategies of Regional Powers* (Farnham: Ashgate).
- Lima, F. (2002-3). Exploring the Prospect for Peace in West Africa: Is ECOMOG the solution? *Air Command and Staff College. Air University*, pp. 1 -18.
- Nuamah, R. (2003). *Nigeria's Foreign Policy after the Cold War: Domestic, Regional and External Influences*. (International Peace Academy: Oxford).
- Ojo, O. J. B. (1980). Nigeria and the formation of ECOWAS. *International Organization*, Vol. 34, No. 2, pp. 571–604.
- Okolo, E. J. (1985). Integrative and Cooperative Regionalism: The Economic Community of West African States. *International Organization*, Vol 39, No. 1, pp. 121–153.
- Omede, A. J. (2006). Nigeria's Relations with Her Neighbours. *Department of Political Science, University of Ilorin*, Vol. 4, No. 1, pp. 7-17.
- Osterud, Ø. (1992). Regional Great Powers, In: Neumann, I. B. (eds.), *Regional Great Powers in International Politics* (Basingstoke: St. Martin's Press).
- Rosůlek, P. (2007). Politický systém Nigérie. In: Ženíšek, M., Šanc, D. *Commonwealth. Politické systémy* (Plzeň: Aleš Čeněk).
- Sampson A. (1980). *Sedm sester: Velké naftové společnosti a svět, který vytvořily* (Praha: Svoboda).
- Samuelson, P. A. – Nordhaus W. D. (1991). *Ekonomie* (Praha: Svoboda).
- Schirm S. A. (2010). Leaders in Need of Followers: Emerging Powers in Global Governance, *European Journal of International Relations*, Vol. 16, No. 2, pp. 197-221.

Spero, J. E. – Hart, J. A. (1997). *The Politics of International Economic Relations* (London: Routledge).

Waisová, Š. (2009). *Úvod do studia mezinárodních vztahů* (Plzeň: Aleš Čeněk).

Záhořík, J. (2010). *Subsaharská Afrika* (Praha: Lidové noviny).

Prameny:

AfricanElection Database (2011). *ElectionResults*

(http://africanelections.tripod.com/ng.html#1999_Presidential_Election, 17. 3. 2014).

African Union. *Profile: EconomicCommunityofWestAfricanStates* (<http://www.africa-union.org/Recs/ECOWASProfile.pdf>, 1. 4. 2014).

Answers. NigerianNationalPetroleumCorporation

(<http://www.answers.com/topic/nigerian-national-petroleum-corporation>, 21. 3. 2014).

Banka ECOWAS. *About EBID* (<http://www.bidc-ebid.org/en/apropos.php>, 2. 4. 2014).

BBC (1998). *World: AfricaObasanjo's party winsNigerianpoll* 10. 12. 1998

(<http://news.bbc.co.uk/2/hi/africa/232236.stm>, 17. 3. 2014).

BBC (1998). *World: AfricaThreeNigerianpartiesqualifyforpolls* 15. 12. 1998

(<http://news.bbc.co.uk/2/hi/africa/235180.stm>, 17. 3. 2014).

BBC (1999). *World: AfricaAnalysis: Democracyreturns* 2. 3. 1999

(<http://news.bbc.co.uk/2/hi/africa/288890.stm>, 17. 3. 2014).

BBC (1999). *World: AfricaNigeriaelectionstimeline* 8. 3. 1999

(<http://news.bbc.co.uk/2/hi/africa/280552.stm>, 17. 3. 2014).

BBC (1999). *World: AfricaObasanjo's party winsNigeriapoll*. 22. 2. 1999

(<http://news.bbc.co.uk/2/hi/africa/283577.stm>, 17. 2. 1999).

BBC (1999). *World: AfricaTwocontestNigeriapresidency* 16. 9. 1999

(<http://news.bbc.co.uk/2/hi/africa/280507.stm>, 17. 3. 2014).

BBC (2003). *ObasanjowinsNigeriapoll* 22. 4. 2003

(<http://news.bbc.co.uk/2/hi/africa/2966781.stm>, 17. 3. 2014).

BBC (2010). *Obituary: President Yar'Adua* 6. 5. 2010

(<http://news.bbc.co.uk/2/hi/africa/6187249.stm> , 17. 3. 2014).

CentralIntelligenceAgency. *Nigeria: Geography, People and society* (<https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/ni.html>, 20. 3. 2014).

CentralIntelligenceAgency. *Nigeria: Economy* (<https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/ni.html>, 20. 3. 2014).

CNN (2010). *Nigerian President Yar'Adua has died* 6. 5. 2010 (<http://edition.cnn.com/2010/WORLD/africa/05/05/nigeria.president.dead/>, 17. 3. 2014).

Daniel, J. (2014) *Environmentální aspekty těžby ropy v deltě Nigeru a jejich vliv na formování nigerijských povstaleckých skupin* (<http://www.rozvojovka.cz/analyzy/135-environmentalni-aspekty-tezby-ropy-v-delte-nigeru-a-jejich-vliv-na-formovani-nigerijskych-povstaleckych-skupin.htm>, 10. 4. 2014).

ECOWAS. *Memberstates* (<http://www.ecowas.int/>, 1. 4. 2014).

Food and AgricultureOrganizationofthe United Nation (2007). *Fishery profile* (ftp://ftp.fao.org/FI/DOCUMENT/fcp/en/FI_CP_NG.pdf, 20. 3. 2014).

Food and AgricultureOrganizationofthe United Nation (2012). *ForeignAgricultural* (http://www.fao.org/fileadmin/user_upload/tcsp/docs/Nigeria_Country_Profile_FINAL.pdf, 20. 3. 2014).

Forbes (2013). *WhyAgricultureIsNigeria's New Oil* 10. 10. 2013 (<http://www.forbes.com/sites/skollworldforum/2013/10/10/why-agriculture-is-nigerias-new-oil/>, 20. 3. 2014).

House ofRepresentatives (2003). *Electionheld in 2003* (http://www.ipu.org/parline-e/reports/arc/2363_03.htm ,17. 3. 2014).

International DemocracyWatch. *EconomicCommunityofWestAfricanState* (<http://www.internationaldemocracywatch.org/index.php/economic-community-of-west-african-states->, 1. 4. 2014).

Land Use Act. *Arrangement of sections* (<http://www.placng.org/laws/nigeria/node/139>, 21. 3. 2014).

Mamah, E. (2010). *Nigeria: Buhari Joins Congress for Progressive Change* 18. 3. 2010 (<http://allafrica.com/stories/201003180375.html>, 17. 3. 2014).

NIDO Americas. *President*

Umaru Musa Yar'Adua (<http://www.nidoamerica.org/resources-links/nigeria-government/nigerian-presidents/47-president-umaru-musa-yaradua.html>, 17. 3. 2014).

Nigeria's Foreign Relations. *Nigeria Table of Contest*

(<http://countrystudies.us/nigeria/80.htm>, 17. 3. 2014).

Nigerian National Petroleum Corporation (2011). *Draft Annual Statistical Bulletin*

(<http://www.nnpcgroup.com/Portals/0/Monthly%20Performance/2011%20ASB%201st%20edition.pdf>, 21. 3. 2014).

Nigerian National Petroleum Corporation. *Development of Nigeria's Oil Industry*

(<http://www.nnpcgroup.com/NNPCBusiness/BusinessInformation/OilGasInNigeria/DevelopmentoftheIndustry.aspx>, 21. 3. 2014).

Nigerian National Petroleum Corporation. *Nigerian Gas Master Plan*

(<http://www.nnpcgroup.com/NNPCBusiness/MidstreamVentures/NigerianGasMasterPlan.aspx>, 21. 3. 2014).

OPEC (2012).

Statute (http://www.opec.org/opec_web/static_files_project/media/downloads/publications/OPEC_Statute.pdf, 24. 3. 2014).

OPEC. *Member countries* (http://www.opec.org/opec_web/en/about_us/25.htm, 24. 3. 2014).

OPEC. *Nigeria and OPEC: Cooperating on oil production* (<http://www.corporate-nigeria.com/index/energy/nigeria-and-opec.html>, 24. 3. 2014).

Oxford Business Group. Mutual benefits: The relationship with Ghana remains crucial, despite a recent dispute (<http://www.oxfordbusinessgroup.com/news/mutual-benefits-relationship-ghana-remains-crucial-despite-recent-dispute>, 17. 3. 2014).

Parliament ECOWAS. *Ecowas Commission at a Glance* (<http://www.comm.ecowas.int/>, 2. 4. 2014).

Parliament ECOWAS. *Structure* (http://www.parl.ecowas.int/English/the_parliament.html, 2. 4. 2014).

Petroleum Act (1969).

Arrangement of sections (<http://www.lexadin.nl/wlg/legis/nofr/oeur/arch/nig/petroleumact.pdf>, 21. 3. 2014).

U. S. Energy Information Administration (2011). *Nigeria: Overview* 30. 11. 2011 (<http://www.eia.gov/todayinenergy/detail.cfm?id=3050>, 21. 3. 2014).

U. S. Energy Information Administration (2013). *Country Analysis Brief Overview* 30. 12. 2013 (<http://www.eia.gov/countries/country-data.cfm?fips=NI#undefined>, 21. 3. 2014).

U. S. Energy Information Administration (2013). *Nigeria: Overview* 30. 12. 2013 (<http://www.eia.gov/countries/cab.cfm?fips=NI>, 21. 3. 2014).

United Nations (2013). Human Development Report: Nigeria (<http://hdr.undp.org/sites/default/files/Country-Profiles/NGA.pdf>, 10. 4. 2014).

West Africa Gas Pipeline Company.

About the pipeline (http://wagpco.com/index.php?option=com_content&view=article&id=122&Itemid=85&lang=en, 21. 3. 2014).

World Bank (2011). *Nigeria: Associated Gas Usage* (<http://web.worldbank.org/WBSITE/EXTERNAL/TOPICS/EXTOGMC/EXTGGFR/0,,contentMDK:21102949~isCURL:Y~menuPK:2912252~pagePK:64168445~piPK:64168309~theSitePK:578069,00.html>, 21. 3. 2014).

World Bank (2013). *WestAfricanGasPipeline*

(<http://web.worldbank.org/external/projects/main?pagePK=104231&piPK=73230&theSitePK=40941&menuPK=228424&Projectid=P082502>, 21. 3. 2014).

Xinhuanet (2011). *Jonathan winsNigerianpresidentialelection* 19. 4. 2011

(http://news.xinhuanet.com/english2010/world/2011-04/19/c_13834788_2.htm ,17. 3. 2011).

9 Résumé:

Aim of this thesis is to present the Nigeria as a regional hegemony. In first chapter I will describe the concept of regional hegemony itself. In the following parts I'm going to present Nigeria's power and weaknesses. I will discover if Nigeria is truly a regional hegemony. This thesis shows economical power of Nigeria, which is thanks to ownership of oil industry became member of OPEC organization. I will dedicate one chapter just to OPEC. These fact are going to be followed by position on Nigeria in this organization, which is now really strong. Nigeria used to be country of fights, I cannot forger to mention development of the political system, to find out if Nigeria is really a democratic country.